DESEMBRE 2011 2,50€
46

KESSE

CEHSGO • Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver

Camp de TARRAGONA 2.0

K CEHSGO

46

No fa pas gaire més de quinze anys, els creadors i les institucions culturals, és a dir museus, arxius, biblioteques però també editorials, escriptors o centres d'estudis, difonien la seva feina mitjançant l'edició de llibres, el muntatge d'exposicions, la publicació d'articles a revistes, especialitzades unes, més generalistes altres, o l'organització de congressos i cicles de conferències. I per tal de donar a conèixer aquestes activitats utilitzaven les notes i les rodes de premsa o la publicitat als mitjans de comunicació. Quan internet va irrompre, les webs i els correus electrònics van fer possible que la relació entre les institucions i els seus usuaris, els reals i els potencials, esdevingués molt més directa, sense dependre tant de la intermediació dels mitjans més convencionals. Recentment, gràcies a l'eclosió del món 2.0 i de les xarxes socials, la tendència ha anat a l'alça i ha propiciat, també, cert grau de participació, en forma de retorn cap a les institucions i als creadors d'opinions, comentaris i crítiques. Cada cop més els usuaris són ja ciutadans 2.0 connectats i coneixedors de les possibilitats d'internet. Per exemple, són ja ben bé capaços de llegir un llibre o un article en una revista impresa, o de recórrer una exposició, i, en acabar, cercar a internet informació relacionada per comentar-la o compartir-la a través del facebook. La realitat és, tanmateix, encara aquesta: som transmediàtics i no només 2.0. El dossier d'aquest nou número de la revista *Kesse* recull uns quants exemples propers de com algunes institucions i alguns creadors culturals del Camp de Tarragona s'han plantejat aprofitar les noves eines i com han dibuixat un nou panorama que conviu amb les maneres anteriors de fer. Hi trobareu apuntades algunes experiències i estratègies noves de divulgació del coneixement i la cultura. Queda ben clar que també a casa nostra s'han obert noves portes i vies de comunicació.

[Els articles publicats expressen només la opinió dels autors.]

KESSE

Any XVI.
Quarta època.
Número 46
Tarragona, desembre de 2011

Editat amb conveni amb l'Ajuntament de Tarragona

Amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona

Edició
CEHS Guillem Oliver
del Camp de Tarragona
Plaça de la Font, 1
43003 Tarragona
Tel. 977 29 62 30
Direcció
Esteve Masalles
Secretaria
M. Rosa Gutiérrez

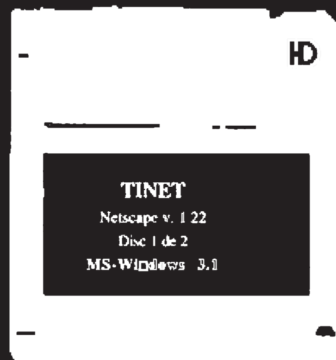
Consell de redacció
Lluis Balart, Laia Colomer, Rosa Comes, Ivan Favà, Jordi Piqué, Jaume Llambrich
Consell assessor
Teresa Abelló Güell, UB; Francesc Bonamusa Gaspà, UAB; Jordi Ginebra i Serrabou, URV; Bernat López López, URV; Montserrat Soronellas Masdéu, URV
Disseny gràfic
Pele Viader Rapp

Assessorament en català
Alba Gatell
Assessorament en anglès
Christian Brassington
Maquetació
Jaume Llambrich
Imprimeix
Gràfiques Arrels
Polígon Francolí, parcel·la 3
43006 Tarragona
Dipòsit legal
T-160-1995

ISSN 1136-7865
EISSN 2014-2048
Versió digital de la revista
http://www.revistakesse.com/
Punts de venda
Tarragona: Llibreria La Rambla, llibreria La Capona i Llibreria de la Generalitat.
Reus: Llibreria Galatea i Llibreria Gaudí
Adreça electrònica
info@guillemoliver.com

ISSN: 1136-7865 > EISSN: 2014-2048

TINET
una gran revolució ciutadana pionera a Europa

Cinta S. Bellmunt

Gràcies a l'entusiasme d'un grup de professors de la Universitat Rovira i Virgili, Tarragona es va convertir en pionera en l'ús d'Internet a Europa amb la creació de TINET (Tarragona Internet) l'any 1995, en un moment en què pràcticament ningú sabia ben bé què era això d'Internet i en què l'accés a la xarxa era a més molt car. En l'actualitat, disset anys després, TINET continua ben viva amb més de 34.000 tinetaires i un portal multimèdia que ha evolucionat i s'ha adaptat als nous temps, el qual l'any 2011 va rebre quasi 750.000 visites.

Thanks to the enthusiasm of a group of professors at the URV, Tarragona became a pioneer in the use of the internet in Europe with the creation of TINET (Tarragona Internet) in 1995, at a time when almost nobody knew exactly what the internet was and when access to the net was much more expensive. Now, seventeen years on, TINET continues alive and well with more than 34,000 "tineters" and a multimedia portal that has evolved and adapted to new times and which in 2011 received almost 750,000 visitors.

PARAULES CLAU:

internet, noves tecnologies, xarxes ciutadanes, Europa, socialització, correu electrònic, pàgines web

KEYWORDS:

internet, new technologies, citizen networks, Europe, socialization, email, web pages

Tot i que TINET (Tarragona Internet) va néixer el 1995, els seus orígens es remunten al 1994, quan a l'Estat espanyol pràcticament no hi havia ningú que donés connexió a Internet, i qui ho feia era a un preu molt car.

A Tarragona, en aquella època, es disposava de la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona, amb Manel Sanromà al capdavant, qui de seguida va tenir clar que aprofitaria aquesta entitat per endegar alguna iniciativa relacionada amb la nova tecnologia emergent. Així va ser com el grup format per ell mateix, Robert Rallo, Lluís Anaya i Jaume Grau van concebre el Projecte TECLA, que significava 'Tarragona Entra a les Comunicacions de Llarg Abast', fonamentat en la tecnologia coneguda com a *packet radio*, un sistema de comunicació digital basat en emissores de radioaficionats. Tots els implicats en aquesta iniciativa mantenien algun tipus de vinculació amb la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (URV), des d'on es va moure tot. Amb ells col·laborava l'empresari Antoni Guillén, que de seguida es va engrescar en el projecte i els va facilitar infraestructures i material divers.

El sistema consistia en una antena de ràdio, instal·lada a la Universitat, i un equip que tot el que rebia per ones de ràdio ho passava a Internet i tot el que arribava de la Xarxa ho treia per ràdio. El sistema era molt barat i proporcionava d'una manera molt senzilla accés a la xarxa des d'una antena central que es va muntar a l'ETSE (Escola Tècnica Superior d'Enginyeria) de la URV, i una de més petitona, en un centre educatiu. Aquest sistema era més barat que fer-ho per telèfon.

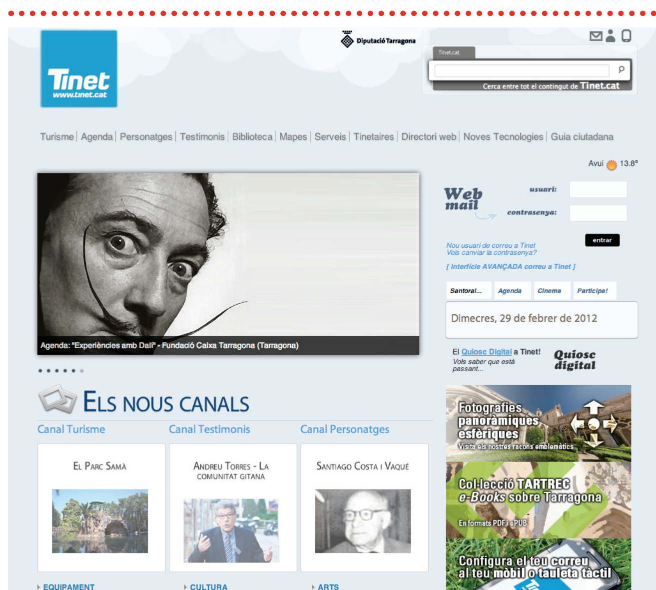
L'afany per fer arribar Internet als centres educatius va ser determinant perquè la Universitat Rovira i Virgili fos la primera institució de la província de Tarragona a tenir accés a Internet, des de finals de 1990, quan era Divisió 7 de la Universitat de Barcelona, i quan a la Xarxa no hi accedia ningú més. Com a URV, pròpiament dita, en va tenir a partir del 9 de juliol de 1992, però el servei mai es va interrompre.

Els promotors del que finalment seria TINET tenien clar que la xarxa era una eina socialment i empresarialment molt útil i calia que arribés a tothom. En definitiva, es tractava de fer transferència de tecnologia i socialitzar-la. En aquest context, la primera acció que va emprendre Manel Sanromà com a gerent de la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona va ser aconseguir alguns diners, unes 300.000 pessetes, per comprar uns emissors-receptors de ràdio a una empresa de Tarragona, Crysa, que es va involucrar amb la iniciativa igual que l'IES Comte de Rius. Uns professors d'aquest centre, amb la col·laboració d'uns alumnes d'electrònica, van construir una antena a la seva seu, i l'equip de Sanromà a l'ETSE, que estava al mateix recinte que l'esmentat institut, a l'antiga Universitat Laboral, on van col·locar-ne una altra. Entre els dos punts s'establia una comunicació amb la finalitat que l'institut pogués entrar a Internet via ràdio. Van aconseguir que el mecanisme funcionés, però va fallar l'organització i el cop mortal va ser quan va desaparèixer l'equip del Comte de Rius, perquè els el van robar. Era material que havia posat la Fundació i amb aquest succés la iniciativa se'n va anar en orris. Paral·lelament, les línies de comunicació per connectar a Internet com les que posseïa la Universitat van començar a abaratir-se i fins i tot van aparèixer tecnologies que eren assequibles, al cost d'una trucada local. Així fou com el sistema d'accés a Internet per ràdio va començar a deixar de tenir aquesta valoració més positiva envers l'altra possibilitat, la connexió telefònica, perquè ja era factible des del punt de vista econòmic. Aquest nou projecte va començar a quallar la primavera de 1995, quan coincidint amb la Univerciutat —unes jornades que tenien per objectiu apropar la universitat a la població— es va muntar una exposició interactiva al vestíbul del Paranimf de la URV, amb una desena d'ordinadors que donaven accés a Internet. L'èxit va ser aclaparador i es van fer xats amb ciutadans del Japó mitjançant una videocàmera, tal com es fa avui, però dotze anys enrere era tota una revolució.

Aquesta experiència va servir de tret de sortida per posar en marxa TINET. La idea era que la connexió fos gratuïta, però per evitar problemes amb els proveïdors privats durant un període curt de temps, molt al principi, es pagava una petita quota que en el cas dels particulars era de 500 pessetes al mes. L'equip fundador de TINET l'integraven els professors de la URV Robert Rallo i Manel Sanromà, Lluís Anaya, que en aquells moments era tècnic del Servei d'Informàtica de la mateixa Universitat; Joan Manel Gómez, alumne d'informàtica en aquest centre educatiu, i Jaume Grau. Amb ells, Tarragona començava la cursa per portar la xarxa a la població i aquell mateix any es va fer una demostració de navegació per Internet en un estand que la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona va instal·lar durant les festes de Santa Tecla a la Rambla Nova. Va començar a funcionar el boca-orella i la ciutadania s'hi va animar molt ràpidament.

Així fou com la primavera i l'estiu de 1995, els impulsors de TINET treballaven persistentment per aconseguir recursos que els permetessin materialitzar la xarxa ciutadana que tant desitjaven. El pressupost de sortida que necessitaven eren de setze milions de pessetes, que finalment van sufragar a parts iguals la Diputació de Tarragona, l'Ajuntament d'aquesta població, l'Autoritat Portuària de Tarragona i "la Caixa".

El projecte es va presentar públicament aquell setembre. En un estand de la Fundació Estudis Universitaris Ciutat de Tarragona col·locat a la Rambla Nova es repartien fulls d'inscripció. Els interessats rebien un tríptic on de manera senzilla s'explicava què era Internet i l'impacte que aquesta tecnologia podia tenir ben aviat en les nostres vides. Es van apuntar dues-centes persones a les quals, a partir de l'octubre, es va proporcionar un codi d'usuari i els programes neces-

saris per instal·lar-se'ls a l'ordinador a partir de l'octubre. En aquells moments, el servei bàsic (correu electrònic) era gratuït, només calia pagar una sola vegada 500 pessetes en el moment que es concedia el codi; d'aquesta manera es cobrien les despeses bàsiques. El servei complert d'Internet va tenir un període inicial gratuït i després la Fundació va establir tarifes privilegiades per a la ciutadania i empreses de Tarragona i comarques, que al cap de pocs anys de funcionament també es van suprimir.

Les primeres connexions van ser a l'octubre, però a l'estand de la Rambla, on es mostrava què era Internet, s'hi accedia a través d'un cable que anava des d'aquest fins a la seu de la Fundació, que estava a l'Escola Municipal de Música, al carrer d'Armanyà, ja que a l'estand no hi havia línia de telèfon. El cable, d'uns 100 metres de llargària, es va anar penjant per les façanes dels edificis i enganxant-lo a les branques dels arbres. Es va posar a disposició del públic dos ordinadors amb connexió a Internet, la qual cosa va suscitar molta expectació i moltíssima gent es va interessar per aquell servei que semblava de ciència-ficció.

La connexió física a Internet estava muntada a la seu de la Fundació. No es disposava encara dels mòdems i els servidors de correu, el de web, el de ftp, etc. Són programes que poden córrer en una o diverses màquines diferents i aquestes encara no estaven en funcionament, així que no es podien assignar adreces de correu electrònic, ni mirar la web de TINET, però sí que es podia navegar per Internet. Pel mateix motiu, tampoc no es podia encara donar accés des de casa via mòdem; cosa que va ser així fins el 16 d'octubre. Van començar amb dos mòdems i al cap de tres o quatre setmanes sempre estaven comunicant perquè resultaven insuficients atès el número de tinetaires que ja tenien Internet i l'ús que en fèiem. Llavors el mòdem era l'única manera d'accedir a Internet, ni InfoVias ni res semblant.

El dia 15 de l'últim mes de l'any, la xarxa ciutadana de les comarques de Tarragona tenia ja uns sis-cents abonats, quan a tot Catalunya hi havia entre tres mil i quatre mil internautes. A tot Espanya, la tardor que va néixer TINET, només funcionaven com a IPS, Goya Servicios Telemáticos a Madrid, Servicom a Barcelona i a Reus s'acabava d'estrenar Readysoft, totes elles de caràcter privat. Per tant, TINET es convertia en el primer servidor públic d'Internet a l'Estat espanyol. Una nova revolució arribava a Tarragona mitjançant l'ordinador perquè a partir d'aquell moment s'ubicava a la ciutat un node d'accés a Internet, és a dir, l'usuari ja no hauria de trucar a Barcelona per connectar-s'hi, sinó que amb una simple telefonada local, molt més barata, ho podia fer. Una hora de trucada local valia 139 pessetes, mentre que una a Barcelona, amb la mateixa durada, podia costar fins a 3.000 pessetes, en hora punta.

L'any acabava i TINET era l'única experiència d'aquestes característiques a l'Estat espanyol, i a Europa només n'hi havia una de similar a Bolonya, una altra a Milà i una altra a Amsterdam.

El 1996 va ser l'any de l'expansió. TINET va acollir el naixement de diferents llistes de discussió; actualment encara n'hi ha. A part del correu electrònic, que ja era molt utilitzat, a mitjans dels anys noranta, i tal com succeeix a altres indrets del món, l'eina que més va afavorir l'èxit d'Internet és la World Wide Web (la teranyina mundial). Cada dia s'hi incorporen noves pàgines, nous temes, nous plantejaments i es posa de moda obrir webs personals.

És una època en què molts serveis i recursos de TINET són possibles gràcies a la iniciativa i a la feina desinteressada d'alguns usuaris de la Xarxa. Va ser el cas del Navegador Tinetaire. Aleshores TINET va oferir als seus usuaris la possibilitat d'entrar en contacte amb diferents persones, tothom fraternitzava amb tothom, es compartia coneixement, ganes d'aprendre i recursos de forma totalment altruista.

En un altre ordre de coses, val a dir que, en un primer moment, la connexió a Internet era facilitada per Sprint, una empresa nordamericana, perquè Telefònica llavors estava a les beceroles i no disposava de cap interlocutor sobre temes d'Internet. El canvi de Sprint a Telefònica es va formalitzar l'estiu del 1996. Poc després va néixer Infovia, que va ser un gran invent, perquè va permetre no haver d'estar sempre pendents dels mòdems. Es contractava un canal d'Infovia, i era com comprar el servei de molts mòdems que estaven a la central de la companyia i, per tant, tampoc els havia de mantenir TINET. A part que es podien activar moltes més línies de comunicació i s'evitaven els col·lapses a la Xarxa.

Des de l'abril del 2000 fins al 31 de desembre de 2011, TINET va estar integrada a OASI (Organisme Autònom per a la Societat de la Informació) de la Diputació de Tarragona, que oferia serveis de tecnologies de les comunicacions i multimèdia als agents socials de tota la demarcació. En aquest sentit, cal remarcar que al 1995 el repte era facilitar l'accés a Internet. Amb mòdems i ordinadors lents, aconseguir baixar segons quins documents ja era tot un èxit, pel seu pes i la poca capacitat de les computadores. Una dècada després la banda ampla obre decididament Internet al món audiovisual i, sobretot, permet la participació i col·laboració de tothom des de qualsevol lloc en tot allò que vulgui, d'una forma més directa i espontània.

Progressivament, de la Internet de la informació es passa a la Internet de la conversa i de les xarxes socials.

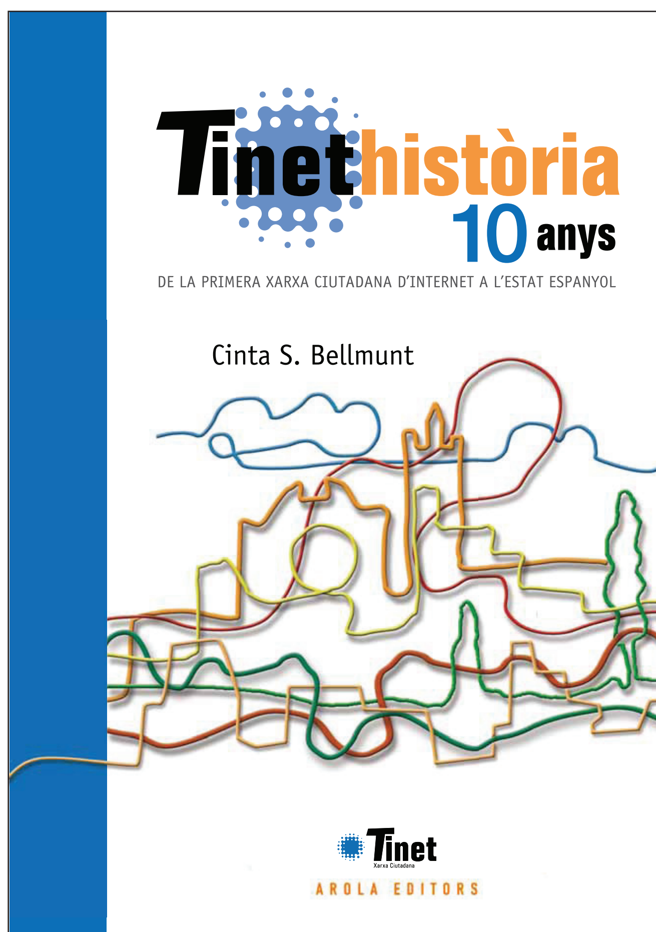
A través d'OASI, TINET ha seguit aquesta trajectòria i va créixer amb el mateix esperit amb què va originar-se: ser un punt de trobada a la Xarxa de la ciutadania i entitats, amb la voluntat de promoure la incorporació de tothom a la societat de la informació, del coneixement i del pensament. Ara aquesta filosofia continua des de la Unitat Entorn Web de l'Àrea de Coneixement i Qualitat de la Diputació de Tarragona, a la qual pertany TINET des de l'1 de gener de 2012, moment en què es dugué a terme una reestructuració dels organismes autònoms d'aquest ens intercomarcal, que es va aplicar tenint en compte les noves necessitats i la reducció de recursos, cosa que va suposar la desaparició d'OASI. De tota manera, TINET continua impregnada del tarannà que la va fer possible: sempre ha volgut ser molt més que un proveïdor d'Internet, ha optat per ser una xarxa ciutadana, en el sentit d'esdevenir un espai de comunicació a Internet que utilitza les tecnologies de la informació per establir fluxos de relació permanent entre tots aquells que conformen un espai local determinat i des del qual es projecta i s'interactua arreu del món.

Actualment, TINET desplega una variada gamma de serveis i continguts de caire molt divers per establir comunicació entre els membres que en formen part. Així es pot gaudir, per exemple, d'una àmplia agenda sobre les activitats que es desenvolupen a les comarques de Tarragona, diferents canals temàtics (turisme, testimoni, personatges), notícies, una biblioteca virtual, mapes, dades sobre les últimes novetats i tendències tecnològiques i d'Internet, així com manuals i recomanacions sobre programari gratuït, enllaços d'interès, etc.; un directori web, una guia ciutadana i un quiosc digital, entre d'altres. Entre els serveis hi trobem la possibilitat de disposar d'un hostatge (*hosting*) de domini propi; el Webfàcil, una manera ràpida de publicar a Internet una pàgina web, i els blocs.

D'aquesta manera, TINET ha aconseguit tancar el 2011 amb aquestes dades: 34.044 tinetaires, dels quals 28.798 són ciutadans; 2.310 entitats, i 2.936 empreses. De Tarragona en són 12.222; de Reus, 2.565; de Valls, 1.064; de Cambrils, 604; de Salou, 473, i de Tortosa, 494. La resta, en menor nombre, són de diferents localitats. Pel que fa a webs, en HTML, n'allotja 5.378, de les quals 4.176 són de ciutadans; 652 d'entitats i 550 d'empreses. A aquestes xifres ara cal afegir a la publicació a Internet el servei de Webfàcil, amb 2.703 webs i els blocs, amb 1.053.

Les visites mensuals al domini de TINET són 744.339, que és la suma de les visites a TINET portal, 180.849; a blocs, 29.262; a Webfàcil, 89.838; a Webmail 119.221, i a les pàgines HTML, 325.169. Pel que fa al correu, els missatges enviats són 429.089 i els rebuts, 991.494. Són xifres en què no s'hi compten l'spam i els virus, que impliquen 5.708.936 missatges rebutjats.

Queda clar, per tant, que ara TINET té raó de ser com a xarxa per la informació que proporciona i per les eines multimèdia que es faciliten als usuaris, els quals alhora la van engrandint amb els continguts que hi aporten. Així ha aconseguit mantenir-se i encara

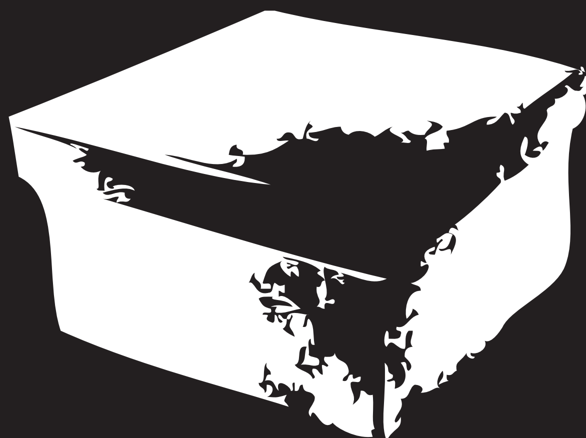
la segona dècada del 2000 amb una marca de qualitat indiscutible. El fet d'haver-hi tantes adreces de TINET i milers de persones que ho utilitzen ha facilitat que no passi desapercebuda. A més, d'aquella època no queda res igual i a tot Espanya no ha sobreviscut res similar.

Aquesta època pionera ja ha estat superada i s'ha entrat de ple en l'etapa de la utilització massiva de la xarxa a tots els efectes: professional, comunicació, lleure i intercanvi. El futur de TINET passa per saber continuar adaptant-se a cada un dels nous moments històrics, des de Tarragona, amb vocació internacional i facilitant al mateix temps la cohesió de l'entorn més immediat.

CINTA S. BELLMUNT
Periodista

ISSN: 1136-7865 > EISSN: 2014-2048

El projecte CAPSA DE SABATES 2.0 de prop

Francesc Perramon

Capsa de Sabates 2.0 aplega fotografies domèstiques i relats de vida dels ciutadans de Tarragona. Sorgeix en el marc d'una investigació sobre a on, com i perquè s'han creat arxius públics de fotografia domèstica. Analitzem els aspectes conceptuals i metodològics d'aquest projecte per a l'Arxiu Històric de Tarragona que tracta de proposar un model alternatiu.

Shoebox 2.0 brings together domestic photographs and life stories of the citizens of Tarragona. It emerged from research into where, how and why public archives of domestic photographs have been created. We analyze the conceptual and methodological aspects of this project by the Historical Archive of Tarragona, which aims to propose an alternative model.

PARAULES CLAU:
fotografia domèstica, sociologia, memòria, arxiu (paradigma de), vida privada.

KEYWORDS:
domestic photography, sociology, memory, archive (paradigm of), private life

«És tasca més àrdua honrar la memòria dels éssers anònims que la de les persones cèlebres. La construcció històrica està consagrada a la memòria dels que no tenen nom.»

Walter BENJAMIN (passatge citat al Memorial erigit en nom seu a Port-Bou)

«Cuando se ha estudiado la historia, uno se siente "feliz, por oposición a los metafísicos, de albergar en si mismo no un alma inmortal, sino muchas almas mortales". Y en cada una de esas almas, la historia no descubrirá una alma olvidada; siempre pronta a renacer, sino un sistema complejo de elementos a la vez múltiples, distintos y que ningún poder de síntesis domina.»

Michael FOUCAULT (*Nietzsche, la genealogía, la historia*)

Introducció

"Capsa de Sabates 2.0." és un projecte de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona centrat, en gran part, en una pàgina web que podeu visitar a l'adreça http://capsadesabates.tarragona.cat/. Aquest projecte convida tots els residents actuals a la ciutat a participar-hi (amb independència de si residiu a Tarragona des de fa poc temps o des de fa vàries generacions). La proposta és que cediu un petit grup de les vostres fotografies domèstiques, triades per vosaltres mateixos, i que acompanyeu aquestes imatges amb relats i memòries relacionades amb les fotografies i amb la vostra vida. Totes aquestes seran mostrades i guardades a "Capsa de Sabates 2.0., l'àlbum de fotografies familiar de Tarragona".

El projecte vol ser un arxiu de fotografies domèstiques i de relats, de gran valor per conèixer els ciutadans de Tarragona, essencialment des d'una perspectiva sociològica i antropològica. És un projecte que vol oferir una mirada àmplia i inclusiva sobre la diversitat de les experiències de vida dels tarragonins, les seves fotografies domèstiques i les seves memòries.

Filosofia i objectius del projecte

El projecte demana, certament, als ciutadans que transfereixin imatges i històries des de la seva esfera privada o familiar a l'esfera pública, però sempre des de la participació voluntària i respectant els criteris de tria d'imatges i les formes d'articular el relat que efectua cada ciutadà. Tothom que hi col·labora és sabedor que està contribuint a un arxiu públic. La seva participació queda gratificada únicament per la satisfacció de veure's representat en un fons col·lectiu (que posa en valor i dignifica la seva memòria personal i familiar) i pel fet de rebre la garantia que les seves fotografies domèstiques (i els seus relats) seran custodiades a llarg termini per l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona. Cal pensar que la conservació de fotografies digitals a llarg termini no està resolta en l'esfera privada i en els ordinadors de particulars, ja que és necessari que periòdicament s'actualitzin el suports de memòria i els programes que descodifiquen les imatges digitals. Aquests processos periòdics de còpia i migració de les imatges digitals tenen més garanties a llarg termini en el si d'una institució especialitzada en la conservació de documents, com és el cas de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona i el seu futur Centre de la Imatge.

Tots els ciutadans col·leccionen fotografies domèstiques i expliquen amb fluïdesa històries de vida a partir d'aquestes imatges. Es tracta d'un projecte, doncs, en què tots els ciutadans de Tarragona poden participar activament, amb independència de la seva edat, lloc d'origen, nivell cultural, etc. Tots som competents per oferir una història personal o familiar a través de les nostres fotografies domèstiques i dels nostres relats, i per comprendre en bona mesura quina visió de nosaltres mateixos hem construït a través de la tria d'imatges i de les descripcions que hem formulat.

El projecte pretén oferir, essencialment, aquest arxiu de gran valor sociològic i antropològic amb relació als ciutadans de Tarragona. El fet que siguin els mateixos ciutadans els que trien les imatges que cedeixen a l'arxiu, només suggerint-los que siguin imatges significatives per a ells, sense indicar-los que han de ser fotografies especialment antigues o bé que mostrin espais identificables de la ciutat o cap altre tema en particular, marca especialment l'orientació sociològica d'aquest projecte i el diferencia de molts altres projectes de recull de fotografies domèstiques. No es recorre als àlbums familiars dels tarragonins per extraure'n un valor marginal; tot al contrari, es pretén que siguin els mateixos tarragonins els que decideixin què és el més significatiu i mostrable d'aquests àlbums familiars. No s'acut, per exemple, als àlbums familiars privilegiant una mirada de crític d'art, cercant artistes fotogràfics anònims per descobrir, o imatges que aïllades del seu àlbum familiar resultin estètiques i atractives per a un ús que no els és propi (com el de ser apropiades per un artista o bé usades per un dissenyador per il·lustrar un llibre o un cartell), estratègies freqüents en el món actual en què estem constantment revisitant les estètiques de les dècades passades. No es busquen les imatges més belles, ni les més antigues, ni les més interessants a nivell tècnic o històric. Tampoc imposem una tria de les fotografies domèstiques al servei d'una "història tradicionalista" que exposi una història de Tarragona amable, sense conflictes, centrada en una sèrie d'elements que es consideren l'origen d'aquesta suposada identitat col·lectiva (determinats barris, determinats costums tradicionals, festes populars, etc.). Encara menys imposem als ciutadans una tria de les seves imatges domèstiques que contribueixi a una operació ja dirigida de contramemòria, per exemple, mostrar els papers secundaris que la societat patriarcal tradicional imposava a les dones, o bé exposar les penúries dels vençuts en la Guerra Civil espanyola. Són els ciutadans de Tarragona els que escullen les imatges i els relats més interessants relatius a la seva vida quotidiana. La mostra té, per tant, un valor preferentment sociològic, per bé que també li podem trobar valors estètics o històrics, per posar un exemple, que no han estat privilegiats expressament en el disseny de l'arxiu.

entrar registrar-se | A A A | Webs A-Z Glossari Mapa Web | Cercar la galeria Cercar

CAPSA DE SABATES 2.0
ÀLBUM DE FOTOGRAFIES FAMILIAR DE TARRAGONA

Portada » Àlbum de Dolors... » "Como recuerdo...

« Anterior 5 de 26 Següent »

"Como recuerdo de nuestros tristes tiempos, Cartagena, 1/9/1941"

El meu pare i amics seus. Al darrera hi ha anotat "Como recuerdos de nuestros tristes tiempos, Cartagena, 1941". S'ho prenien en conya! Segurament el van obligar a fer el servei militar durant tres anys, després de la guerra. Sí això sí que ho se, va fer la mili no sé fins quan.

Imatge aleatòria

Canals RSS disponibles

- Comentaris de tots els àlbums
- Comentaris de "Como recuerdo de nuestros tristes tiempos, Cartagena, 1/9/1941"
- Darreres fotografies afegides

Etiquetes populars

activitats associatives activitats esportives activitats religioses avis celebracions dinars en cases particulars disfresses i

Amb "Capsa de Sabates 2.0." també es vol contribuir en altres debats al voltant de la imatge i la memòria. D'una banda aportem un projecte que s'ha d'entendre dins del paradigma contemporani d'arxiu. L'arxiu és l'instrument cultural per excel·lència del segle XXI per la seva visió no jerarquitzada, no narrada, dels documents que acull (a diferència dels discursos propis del museu i la biblioteca). El nostre arxiu se centra en fotografies domèstiques, d'entrada el tipus de fotografia més massiva de la cultura occidental i que, des de la perspectiva sociològica, és aliena a qualsevol criteri de tria qualitativa: totes les fotografies domèstiques són igual de valuoses a l'hora de representar una societat. En el nostre projecte cada ciutadà construeix la seva biblioteca particular de memòria (tria unes fotografies i explica allò que considera oportú), però el projecte únicament acumula aquestes biblioteques personals, sense jerarquitzar-les ni valorar-les. Alhora, el fet de ser un projecte present a Internet i que fa ús de tecnologies interactives (tecnologia 2.0.) aborda també un dels aspectes claus per al protagonisme de l'arxiu com a concepte central de la cultura actual. Al cap i a la fi, la informació a Internet s'estructura principalment a partir del paradigma contemporani d'arxiu, no com una biblioteca ordenada i narrada de forma unitària.

El projecte participa també, amb modèstia, en el debat sobre la diferenciació de la història i la memòria. "Capsa de Sabates 2.0." opta per ser, essencialment, un arxiu d'actes de memòria, no de documents històrics. Les fotografies domèstiques, certament, poden ser vistes com a documents històrics que testimonien carrers, indumentàries, pràctiques socials del passat, etc. En aquest sentit, les fotografies domèstiques podran ser utilitzades pels historiadors per a la seva anàlisi científica sobre el passat. "Capsa de Sabates 2.0.", però, acumula essencialment tries de fotografies realitzades pels ciutadans en el moment actual i relats que descriuen allò que recorden ara mateix sobre els seus avantpassats o sobre la seva pròpia vida. Registrem, doncs, les visions subjectives dels tarragonins actuals amb relació al seu passat, a la seva forma particular de reviure'l i de tenir empatia ara amb aquests episodis pretèrits. I cada memòria individual és registrada de forma independent. L'arxiu únicament ofereix múltiples memòries individuals juxtaposades. La seva transformació en una interpretació del que seria una "memòria col·lectiva" o del que és la interpretació científica i històrica de la vida privada dels tarragonins queda fora de l'arxiu pròpiament dit. "Capsa de Sabates 2.0." es mou per la necessitat de registrar les memòries individuals dels tarragonins, pel seu evident valor sociològic. Volem desvincular aquestes memòries individuals de qualsevol transformació en una suposada "memòria col·lectiva" o en una lectura oficial dels fets històrics, que esdevenen interpretacions necessàries però difícilment alienes a pressupòsits ideològics de l'autor o autors d'aquestes interpretacions.

Admetem, però, que el nostre projecte té com a motor ideològic important posar en valor el protagonisme de la individualitat, diversa i fragmentada, en la representació del conjunt social i en la futura construcció dels relats històrics. "Capsa de Sabates 2.0." ordena els seus continguts donant protagonisme al nom del ciutadans que han col·laborat en el projecte. El nom de cada ciutadà actua com a eix vertebrador dels continguts (les imatges i els relats) de l'arxiu. Si bé les fotografies domèstiques de les famílies tendeixen a ser astoradorament similars, gairebé intercanviables entre si (al cap i la fi la fotografia domèstica és un llenguatge fortament codificat que tots els occidentals dominen amb gran competència), els relats contribueixen que cada fotografia sigui encara més única, i cada història personal més irrepetible. El projecte posa èmfasi en la necessitat de conservar les memòries de tots els individus que han conformat la

entrar registrar-se A A A Webs A-Z Glossari Mapa Web Cercar la galeria Cercar

CAPSA DE SABATES 2.0
ÀLBUM DE FOTOGRAFIES FAMILIAR DE TARRAGONA

Benvingut / da al projecte Capsa de Sabates 2.0, el gran àlbum familiar de Tarragona.
Aquest és un espai web on podreu guardar i compartir les vostres fotografies familiars. Les imatges domèstiques formen part de la memòria més valuosa de la vostra persona i de la vostra família. Aquest espai us permet guardar-les per al futur, i dialogar amb elles entre les diverses generacions de la vostra família, actuals i futures. És també una forma de crear una memòria col·lectiva de les famílies que han viscut a Tarragona. Un espai de fotografies i relats familiars dels tarragonins.
El web està administrat per l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona, que es compromet a conservar les vostres fotos com a part de la memòria col·lectiva i també privada de cada família.

Àlbum de Rosa Mari Plana Garriga
Àlbum de Cristina Sòria
Àlbum d'Enriqueta Ferrer
Àlbum de Valentí Montané
Àlbum de Gerard Roig
Àlbum de Lola Abaijon
Àlbum de Lídia Cintas
Àlbum d'Alex Soro

Primera Anterior Fotos 1 - 8 de 70 Següent Darrera

Participa
Accedeix al tutorial
Informes sobre el projecte
Informes
Imatge aleatòria
Canals RSS disponibles
Comentaris de tots els àlbums
Comentaris de Portada
Darreres fotografies afegides
Etiquetes populars
activitats esportives amics avis carrers celebracions escola excursions familiars diversos fill germans infantesa joventut llar maduresa mare mon laboral propi nebots oci pare parella

ciutat, un projecte que ha de ser el més plural i inclusiu possible, permetent a cada individu articular el seu propi relat, i mostrar-lo de forma que no es dissolgui en un discurs col·lectiu prefabricat. S'assumeix l'existència d'una col·lectivitat que aplega tots els membres del col·lectiu social, en aquest cas la ciutat de Tarragona, però no es vol renunciar a mostrar la pluralitat que conté aquest col·lectiu, la fragmentació i la diversitat de l'experiència humana que, en paraules de Foucault, es resisteix a tot poder de síntesi.

Mirar les fotografies familiars dels tarragonins, escoltar els seus relats de vida, no hauria de veure's com un exercici de tafaneria o voyeurisme. Afortunadament en una capital de més de 100.000 habitants com Tarragona reunir aproximadament un centenar d'àlbums familiars, escollits pels mateixos ciutadans, pot ser significatiu a nivell sociològic, però difícilment pot fer que l'objectiu principal del visitant de l'arxiu sigui descobrir la intimitat del seu veí que, per probabilitat estadística, gairebé seria un miracle trobar-lo entre els participants. El disseny del projecte també fa impossible que aquest ciutadà reveli alguna informació que prefereix no fer pública. En canvi, mirar els seus rostres, escoltar els seus relats és una oportunitat única per aproximar-se a la riquesa i diversitat de les experiències humanes, coneixent allò que és més rellevant per a cada individu sobre la seva família i la seva pròpia vida. Observar aquest arxiu és una oportunitat per conèixer "l'altre", com a categoria ètica, social i filosòfica. Cada lector de l'arxiu decidirà si aquesta experiència humana és essencialment similar entre els diversos ciutadans, i tots som una gran família tal com defensava l'humanisme ecumènic que es va imposar a Occident just després de la 2a Guerra Mundial. O decidirà, per contra, si són essencialment experiències diverses i incomparables, com sovint defensa el pensament contemporani, postmodern i postestructuralista. Descobrirem que els ciutadans de vegades fan referència a èxits professionals o socials a l'hora de presentar-se, però molt més sovint fan referència als fets més íntims amb relació a la família i els amics. És cert que el llenguatge altament codificat de la fotografia domèstica constreny enormement els temes dels relats que cada ciutadà articula sobre el que ha estat la seva vida, ja que se li demana que parli a partir de les fotografies familiars. En fotografia domèstica, per exemple, es considera fotografiable una celebració familiar, com un dinar d'aniversari, però no es considera fotografiable un moment d'avorriment i tedi. És molt interessant observar com les fotografies domèstiques presenten una visió altament idealitzada de la vida dels ciutadans (i tot són somriures, naixements, celebracions, etc.). Encara més interessant —i revelat per aquest projecte— és observar com en els relats sobre aquestes imatges molts ciutadans fan referència al dolor i als fracassos que queden en el "fora de camp" d'aquestes imatges de felicitat estereotipada. Podeu observar com és freqüent que un ciutadà comenti una fotografia bonica d'aniversari i no s'estigui de fer menció de les penúries econòmiques o dels conflictes familiars que amaga aquesta escena tan perfecta. Cada ciutadà articula el relat amb llibertat, no s'ha de considerar un document, sinó un acte de memòria personal, i per això mateix és una oportunitat única per accedir a "l'altre", respectant allò que ell vol oferir sobre si mateix. Podem aprendre sobre allò que diu... i també allò que calla.

Metodologia

"Capsa de Sabates 2.0." es presenta com una pàgina web on els ciutadans de Tarragona poden participar activament des de casa seva. Se'ls convida a "pujar" a la plataforma web unes poques imatges del seu àlbum familiar, i a acompanyar-les amb relats. Tots els continguts (imatges i comentaris) són moderats (a posteriori) per l'administrador de la pàgina. El funcionament és similar al de moltes xarxes socials a Internet, ja que cada usuari té una carpeta pròpia, amb el seu nom i una contrasenya pròpia, això li permet afegir, modificar i eliminar els continguts de la seva carpeta. A diferència, però, d'algunes xarxes socials, els continguts sempre tenen caràcter públic per a tots els visitants a la pàgina. Amb tot, sempre estan deshabilitades les funcions per descarregar les fotografies en l'ordinador dels visitants a la pàgina.

De tota manera, molt pocs dels àlbums personals o familiars presents a "Capsa de Sabates 2.0." han estat originats a través de la participació autònoma dels tarragonins que hagin fet ús de la tecnologia 2.0. d'aquesta plataforma web. En realitat, la major part dels continguts han estat elaborats per un equip de treball que ha entrevistat personalment els ciutadans de Tarragona i ha transferit al web les imatges i els relats recollits en aquestes entrevistes personals. L'origen dels continguts procedeix d'un treball de camp antropològic clàssic, cercant els informants i entrevistant-los personalment. En aquest sentit, hem d'admetre el fracàs respecte a la interactivitat i participació dels ciutadans a través del web. A pesar que el nombre de visites al web és molt satisfactori (i es tracta d'un dels apartats més visitats de la web de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona); els usuaris consulten els continguts i molt poques vegades decideixen obrir un àlbum propi. Aquest fracàs de participació a través d'Internet es pot atribuir a errors en les eines tecnològiques de participació a través de la web (els passos que han de fer) o bé en la forma de comunicar-los. L'experiència, però, en altres arxius de memòria en territoris diversos ens fa pensar que, en realitat, els ciutadans difícilment expliquen i dipositen les seves memòries en arxius públics si no hi ha un contacte personal amb un representant del projecte, que els explica i facilita el procés, els dóna confiança i, sobretot, els persuadeix de la importància del seu testimoni per a la col·lectivitat.

S'ha tractat amb tots els mitjans possibles que els participants en la mostra fossin representatius de la diversitat dels ciutadans de Tarragona. S'ha entrevistat homes i dones, joves i adults, residents en barris de la zona centre, en barris de la perifèria, gent que la família ha residit a Tarragona des de vàries generacions, gent procedent de processos de migració transnacional molt recent, etc. Una part de la mostra són tarragonins que voluntàriament van acudir a una crida ciutadana realitzada pel Palau Firal i de Congressos de Tarragona, al novembre de 2010, per tal de recollir fotografies domèstiques per a l'exposició "En capses de sabates: històries domèstiques dels tarragonins". Una altra part de la mostra, la més àmplia, ha estat contactada personalment pels diversos antropòlegs que han participat en el projecte. Necessàriament han estat persones vinculades a les seves xarxes de coneguts; és difícil, per no dir impossible, que un antropòleg accedeixi a un ciutadà per fer-li una entrevista de més de trenta

minuts de duració si no hi ha un conegut mutu que els presenti i els doni confiança en el procés. Amb tot, s'ha intentat que cada antropòleg contactés amb grups de persones molt diverses i s'han provat altres processos més aleatoris, com ara proposar entrevistes a tots els alumnes d'una classe de l'Escola d'Adults de Tarragona Josepa Massanés.

La metodologia ha estat realitzar l'entrevista personal, citant al ciutadà perquè portés una selecció de les seves fotografies domèstiques. L'entrevista s'estructura bàsicament a demanar a l'entrevistat un relat vital general i després un relat amb relació a cada una de les fotografies escollides per ell (procés de foto-elicitació). L'entrevista era enregistrada i transcrita completament. La transcripció íntegra està dipositada a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona. Posteriorment s'ha realitzat una versió "resumida" per a la web. En alguns casos s'han resumit relats molt amplis o repetitius. En altres casos s'han eliminat referències especialment íntimes o delicades (per exemple detalls molt concrets sobre malalties de familiars, etc.) que s'ha considerat que el ciutadà ha expressat en el context d'una entrevista personal amb l'antropòleg però que, segurament, no considera apropiat de fer públic en una web. Aquest procés de síntesi i filtratge del contingut de l'entrevista per a la web l'ha fet l'equip de treball del projecte. L'etiquetatge de les imatges en paraules clau ha estat realitzat també per l'equip de treball. Posteriorment, cada ciutadà ha rebut una contrasenya pròpia per accedir al seu àlbum, que li ha permès canviar o corregir aquells continguts que no li han semblat adequats (situació que sí que s'ha donat en diversos casos).

Breu història del projecte: institucions participants

"Capsa de Sabates 2.0." és, doncs, el producte de la suma d'esforços de diversos actors. El projecte s'inicia a l'octubre de 2010, i la pàgina web està activa des del 2 de febrer de 2011, data en què es va presentar als mitjans de comunicació de la ciutat.

D'una banda, s'ha comptat amb la coordinació del projecte per part de Francesc Perramon (redactor d'aquest informe). Ell és professor d'Història de la Fotografia a l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona i fa temps que treballa com a investigador en una tesi doctoral titulada "Fotografia Domèstica i Cultura d'Arxiu", sota la direcció del Dr. Miquel Mallol Esquefa del Departament de Disseny i Imatge de la Universitat de Barcelona. D'altra banda, es va comptar amb l'impuls del Palau Firal i de Congressos de Tarragona, que va produir l'exposició "En capses de sabates, històries domèstiques dels tarragonins", sobre la qual es va començar a treballar al maig del 2010 i que es va presentar al públic al gener-febrer del 2011. La comissària de l'exposició va ser la fotògrafa Sílvia Iturria, i Francesc Perramon va actuar com a coordinador de la recollida de fotografies. D'alguna manera el projecte "Capsa de Sabates 2.0." va néixer a partir de la voluntat de donar continuïtat i perspectives

de futur al fons documental que estava produint aquella exposició temporal sobre fotografia domèstica a Tarragona. El disseny i manteniment de la plataforma web amb tecnologia 2.0. ha estat producte del treball del professionals del Servei de Comunicació, Participació i Societat de la Informació de l'Ajuntament de Tarragona, que en un temps molt limitat van poder enllestir el disseny i el funcionament tecnològic de la pàgina web.

Diverses institucions de la ciutat han estat implicades en el projecte. Cal destacar el Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social de la Universitat Rovira i Virgili. Set estudiants d'aquest Departament van treballar en el procés d'entrevistes als ciutadans de Tarragona i en la seva posterior transcripció (Elisa Alegre, Laia Castellví, Anna Fonoll, Sebastià Giné, Andrea Marañon, Paula Martínez i Carla Ventura). Agrair molt especialment al Dr. Jaume Vallverdú la seva tasca com a interlocutor d'aquesta col·laboració. Posteriorment, l'estudiant d'antropologia social Elisa Alegre hi ha treballat durant un període de tres mesos (abril/juny del 2011), en condició de becària del programa de col·laboració entre la Universitat Rovira i Virgili i l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona. Aquesta estudiant és l'autora de l'anàlisi qualitatiu del continguts de "Capsa de Sabates 2.0.", elaborat al juliol del 2011. Entre les moltes altres institucions que han col·laborat cal destacar, també, l'Escola d'Adults de Tarragona Josepa Massanés, el CEIP Pràctiques i l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona. I per descomptat, expressar el nostre especial agraïment a tots els ciutadans que han cedit les seves imatges i els seus relats, elles i ells són els veritables protagonistes del projecte.

FRANCESC PERRAMON
Investigador i coordinador del projecte

ISSN: 1136-7865 > EISSN: 2014-2048

DEL WEB AL WEB 2.0

LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE TARRAGONA

Dolors Saumell Calaf i Núria Gondolbeu Solé

L'any 1998 la Biblioteca Pública de Tarragona va inaugurar la pàgina web institucional, que ja oferia alguns serveis virtuals. Des d'aleshores s'han incorporat els recursos de comunicació i difusió que la tecnologia ha posat al seu abast: accés als catàlegs, creació de la base de dades de premsa local, blog de cinema-música, implementació de noves utilitats per als usuaris, presència a facebook i twitter. La motivació, amb visió estratègica i d'actualització permanent, ha estat ser on els usuaris són, tot explicant el dia a dia, fet de recomanacions bibliogràfiques, activitats i amb el repte de crear continguts i sentiment de pertinença.

In 1998, the Public Library of Tarragona inaugurated its institutional web site, which had already been offering certain online services. Since then, it has incorporated the new communications and dissemination resources that have been made available by technology, including: the cinema and music blog, Facebook and Twitter, access to catalogues, the creation of the local press database, and the implementation of new tools for users. In doing so, the Library's strategy has been to constantly update the service in order to be where its users are and to explain day-to-day goings-on, to recommend books and activities and to create content and a sense of belonging.

PARAULES CLAU:
biblioteques públiques, xarxes socials en línia, usuaris, serveis al públic

KEYWORDS:
public libraries, online social networks, users, public services

a Biblioteca Pública de Tarragona és de titularitat estatal, està gestionada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i forma part del Sistema de Lectura Pública. Tingué els seus inicis en les desamortitzacions eclesiàstiques de mitjan segle XIX. Aleshores estava vinculada a una funció de conservació del patrimoni escrit, la qual ha anat evolucionant fins a objectius més centrats en la formació de col·leccions i en serveis basats en la informació, la lectura i l'educació dels ciutadans.

Les biblioteques públiques són per definició un equipament de proximitat als ciutadans i, per tant, estan obertes a tothom i volen fer-se presents per mitjà de l'establiment de vincles, de buscar la confiança de les persones, de propiciar sentiments d'identitat i comunitat. I per fer-ho les biblioteques han d'aportar valors en la prestació dels serveis i les activitats, que poden ser de diversa índole: intel·lectuals, ètics o estètics, però que en tots els casos pretenen incorporar una dimensió educativa i respectuosa per a tots el públics.

Ara més que mai, en plena crisi econòmica, les biblioteques públiques estan cridades a prestar un suport actiu i a fer més accessible la cultura, impulsant el gust per lectura, contribuint a reduir el fracàs escolar i ajudant a capacitar els ciutadans al llarg de la vida. La cultura i l'educació aporten també cohesió social i contribueixen a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans.

Per tal d'avançar en aquest camí, des de la Biblioteca Pública de Tarragona treballem en un model de gestió basat en la planificació estratègica, el treball en equip i en col·laboració amb altres agents de la ciutat i del territori.

De la dimensió virtual

En els temps actuals l'ecosistema digital és una experiència amb diferents matisos que va començar a penetrar amb força als anys noranta, amb l'arribada d'Internet. Ha comportat canvis en la vida cultural i social dels individus i de les comunitats fins al punt que les TIC, en els nostres dies, han esdevingut un escenari de primer ordre en l'accés a la cultura i en la socialització de les persones.

Al finalitzar la dècada dels noranta, amb la implementació d'Internet, la Biblioteca es dimensiona en dos àmbits, el presencial i el virtual, ambdós ineludibles, els quals volem que interactuïn mútuament i en especial que es redireccionin: volem que els usuaris reals coneguin els serveis virtuals i, al mateix temps, volem conduir cap a la Biblioteca els usuaris de les plataformes d'Internet.

Més enllà, la frontera entre els entorns real i digital no és tan marcada, i el més corrent és que les experiències de la vida real i de l'entorn virtual interaccionin, es barregin i se solapin formant noves experiències.

Generalitat de Catalunya
www.gencat.cat

Contacte Mapa Web Castellano cerca

Temes | Serveis | Generalitat | Catalunya

Biblioteca Pública de Tarragona

Directe a
Seleccioni...
» Catàlegs de la Biblioteca
» Agenda d'activitats de la Biblioteca

La Biblioteca
Recursos de consulta
Serveis
Biblioteca i ciutat
Webs i guies temàtiques
Activitats
Web infantil
Biblioteca 2.0

Dilluns, 27 de febrer de 2012

Magic Tea and Magic Tales

Dimarts 28 de febrer a les 18h. Contes en anglès i català. Edat: a partir de 5 anys

Us recomanem especialment *Magic Tea and Magic Tales*, contes en anglès i català amb Imma Pujol i Marina San José, sessions mensuals adreçades als nens i nenes en la que podran escoltar contes en llengua anglesa, aprendre paraules i cançons, ... sobretot de forma divertida.

Un pessic d'imaginació, un grapat de fantasia i un polsim d'atenció són els ingredients del nostre te màgic. Us convidem a tastar-lo.

Magic Tea and Magic Tales pretén desenvolupar en els infants la comprensió oral de la llengua anglesa i treballar els diferents conceptes que surten en els contes.

Us hi esperem!

M'agrada Tweet 5 +1 0 Comparteix:

Actualitat Dilluns, 27 de febrer de 2012

RSS

"Eines i recursos de català per Internet". Taller gratuït a càrrec del CNL de Tarragona
Dimarts 20 de març a les 18h. Encara hi sou a temps! (27.02.2012)

Magic Tea and Magic Tales
Dimarts 28 de febrer a les 18h. Contes en anglès i català. Edat: a partir de 5 anys (27.02.2012)

Aprenem llengües a la biblioteca
La Biblioteca amplia els fons de llibres en romanès (25.02.2012)

Cicle Veu de dona (febrer a maig)
Organitza: Institut Català de les Dones. Acte presencial al Palau Robert (Barcelona), i a la Biblioteca Pública amb

Destaquem

Agenda Febrer 2012
Descarrega't l'agenda de la Biblioteca de febrer en format pdf

Argus
Catàleg de les biblioteques públiques de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre

Estudis locals
La cultura de + a prop i + teva. Tastets de patrimoni

CineMúsica
Participa en el Bloc de la Secció d'Audiovisuals

Pregunteu, les biblioteques responen
Un servei de les biblioteques públiques per respondre els vostres dubtes

Accés a la Base de dades
Prop de 26.000 notícies de premsa de Tarragona i comarques. A text complet des de 2005

I en aquest context, les identitats digitals van prenent força i comporten, a més de les habilitats tecnològiques, competències informacionals, centrades en l'ús de la informació de forma ètica i responsable, que poden aportar i sumar reputació a les identitats analògiques.

La Biblioteca, com a institució, i en la seva dimensió digital, ha de formar i fer créixer la seva identitat en diversos espais i plataformes on compartir i on interactuar amb els ciutadans mantenint la coherència, és a dir, projectant un determinat model de biblioteca pública que representi els mateixos valors que en la dimensió real.

Del web al web 2.0

Poc a poc, i des dels anys noranta, Internet es féu present a la societat, i també a la Biblioteca: es construí un servei que donava accés gratuït, es dissenyà una pàgina web que integrava tant informació estàtica com serveis virtuals. I poc després, al seu costat, s'inicià un programa de capacitació amb Internet, gratuït i obert a tots els ciutadans, que posava èmfasi en l'ús responsable de la informació.

A partir d'aquest moment les TIC obtenen una important centralitat a la Biblioteca Pública de Tarragona, associades a la innovació i en àmbits clau per a la Biblioteca com la col·lecció local, l'aprenentatge permanent o l'impuls a la lectura.

La Biblioteca, acompanyant els nous temps, integra diferents suports, facilita lectors electrònics, digitalitza col·leccions, crea continguts digitals. Utilitza diferents entorns, siguin presencials (serveis d'accés a Internet, Wi-fi, préstec de lectors de llibres electrònics o d'ordinadors portàtils) o virtuals (web, eines 2.0). Tot això es completa amb la formació oberta i gratuïta que donem als ciutadans perquè en facin un bon ús.

En aquest context, el web 2.0 és un esglaó més que ens permet arribar amb immediatesa i interactuar de forma fàcil amb els usuaris. Ens trobem amb un grau de proximitat que no s'havia vist mai fins ara.

Ràpidament busquem quin paper ha de tenir cada plataforma i hi donem accés als usuaris des del web institucional, que sense cap dubte segueix sent l'eix central i el lloc des d'on s'estructura la informació de forma permanent, entenedora i actualitzada, amb criteris d'usabilitat i accessibilitat. El web ens adreça a altres plataformes, siguin eines 2.0 o d'algun altre tipus: accés als catàlegs que ja integren també funcionalitats 2.0 o en el nostre cas també a bases de dades, com la Base de dades de premsa local i comarcal.

Del web 2.0 i de les xarxes socials implementades a la Biblioteca

El 2.0 des dels seus inicis ha anat unit a una eufòria que el vincula a canvis profunds, a innovació i a compromís de participació. S'ha arribat a mesurar la rellevància pel nombre d'amics i/o seguidors, amb una certa ansietat per superar tots aquells que eren propers i comparables (ens referim especialment al Facebook). Però això no és ben bé així perquè utilitzar eines 2.0 a les biblioteques no equival a fer grans canvis ni tampoc és garantia que els usuaris hi participin. I, en general, la participació ens ha costat sempre. Ens agradaria tenir-ne més en espais com el bloc i motivar més converses al Facebook, però entenem que és un camí de llarg recorregut i que cal fer-lo pas a pas, i nosaltres, des de la Biblioteca, hem de posar-hi molt d'esforç.

El camí de la implementació de les eines 2.0 s'inicia amb una reflexió estratègica sobre com anar avançant en relació amb aquestes eines.

Què n'esperem? En primer lloc, esperem ser allà on són els usuaris i fer-los arribar els serveis, les activitats, les seleccions de llibres i d'audiovisuals, i aconseguir que s'apropin físicament a la biblioteca. Sabem que són una poderosa eina de difusió, malgrat això, no podem ser presents en totes i sempre cal buscar un equilibri entre requeriments de la implementació i manteniment i recursos disponibles.

En segon lloc, en el cas dels catàlegs associats al sistema informàtic, les funcionalitats 2.0 aporten un accés molt més ràpid i senzill a la col·lecció i amb millors prestacions.

Quines eines i plataformes hem de fer servir? No tot el web 2.0 és igual ni ofereix les mateixes funcionalitats.

Per a una biblioteca pública **els blocs** poden ser espais adequats per crear i difondre continguts i per aconseguir la participació dels usuaris, però requereixen professionals preparats per aportar i actualitzar els posts. El 2009 es volgué dinamitzar la música i el cinema de qualitat i el bloc es manifestà com una eina adequada de cara a potenciar no només la col·lecció sinó la Secció Audiovisual.

Vam crear el nostre perfil a Facebook l'any 2010 i en poc temps es va aconseguir una difusió sense precedents. Es va aprofitar el potencial d'aquesta plataforma sobretot per fer arribar les activitats de

la Biblioteca, per contra, es va veure que convidava poc a aprofundir en els continguts i a afavorir les converses més enllà de dir si agradava o no agradava.

A mesura que el Twitter ha anat tenint un impacte més gran, des de la Biblioteca s'ha volgut aprofitar aquest potencial de difusió. La seva estructura de *microblogging*, que no pot anar més enllà dels 140 caràcters, a primer cop d'ull no convida a la participació, però sí a la transmissió ràpida de continguts, sintetitzats, basats especialment en l'escriptura, i sense imatges. Vam començar a tenir-hi presència aquest passat 2011 i caldrà veure com hi evolucionem, però hi veiem un potencial que cal experimentar i no descartem la creació de serveis virtuals.

Altres aplicacions esdevenen complementàries i permeten emmagatzemar i compartir documents (Issuu), imatges o fotografies (Picassa), o vídeos (Youtube).

Veurem amb més detall les més significatives (Bloc, catàlegs-Argus, Facebook i Twitter)

Del Bloc de cinema i música

En general, el tractament del cinema i la música a les biblioteques públiques es fa des dels blocs generals. Tan sols en l'àmbit de la música, trobem blocs especialitzats encara que no són abundants. Dos bons exemples són Sonabé, impulsat per la Biblioteca de Figueres i centrat en la música de l'Alt Empordà (interessant des de l'àmbit local), i AMPLI, bloc especialitzat elaborat per bibliotecaris musicals, de gran utilitat per a tots aquells que treballem a les biblioteques públiques.

El Bloc CineMúsica és, des de l'any 2009, una eina dinàmica i desenfadada per difondre el fons musical i cinematogràfic de la Biblioteca.

El Bloc ens ofereix un format directe, pràctic i senzill per presentar i recomanar música i cinema als usuaris habituals de la Biblioteca, però també a tota la comunitat virtual.

Per una banda, el bloc ens permet acostar la col·lecció als usuaris d'una manera atractiva. Això li dóna un valor afegit, ja que la creació de la col·lecció de cinema i música és un procés de treball ric i complex que, molt sovint, queda amagat i desapercebut.

El bloc ens permet recomanar títols, explicar el perquè del seu valor, elaborar reculls temàtics, aprofundir en figures destacades i fer-nos ressò d'esdeveniments importants de l'actualitat (commemoracions, premis…).

Per altra banda, el bloc obre un canal de comunicació amb l'usuari, oferint la possibilitat d'enviar comentaris i, fins i tot, suggeriments de compra. La biblioteca té en compte l'opinió dels usuaris i, per aquest motiu, posa al seu abast eines de participació.

Una de les particularitats d'aquest bloc és que pretén motivar els usuaris des del cinema i la música cap a altres àmbits com la lectura, principalment, però també cap a tenir una visió crítica de la societat o cap a fer debat; objectius bàsics, per altra banda, de qualsevol biblioteca pública.

El bloc és un aparador atractiu d'una de les seccions més visitades de la Biblioteca que ens permet posar en relleu la riquesa i varietat del seu fons, fer-lo més proper a l'usuari i participar en la difusió de la música i el cinema de qualitat.

Dels catàlegs amb funcionalitats 2.0

Tradicionalment els catàlegs han generat sempre una part de les visites al lloc web. Són una porta d'accés a la col·lecció i l'element més bàsic de tots els serveis virtuals, previs a la construcció de les pàgines web.

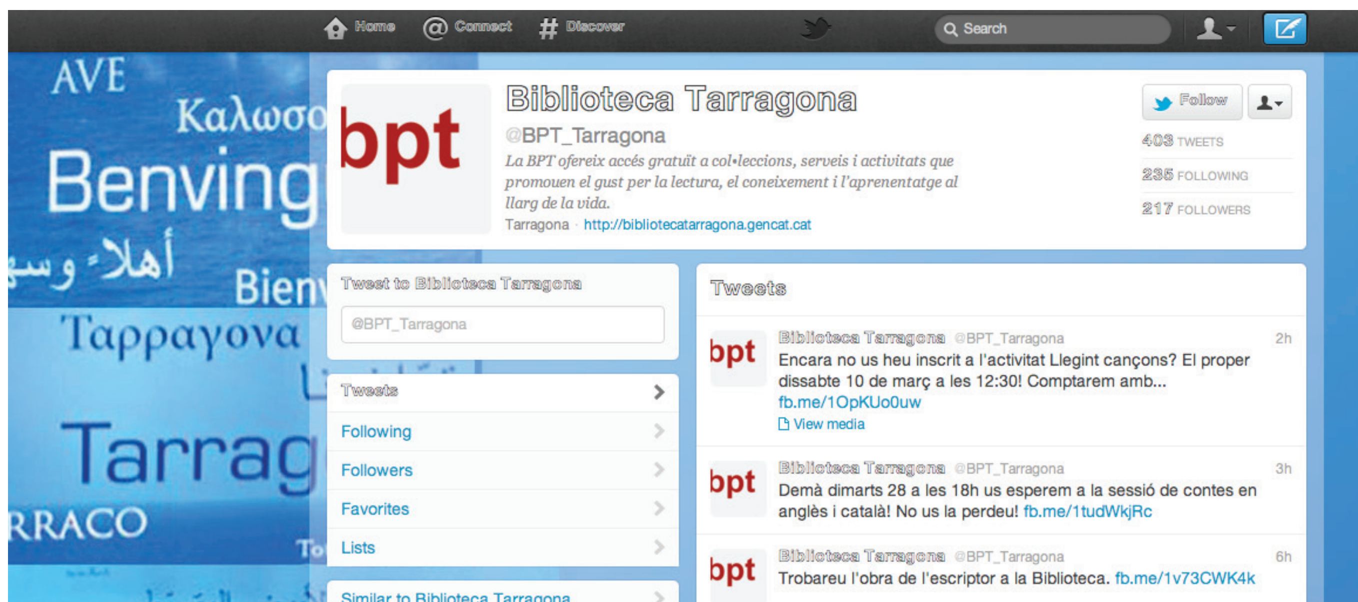
Ara les funcionalitats 2.0 permeten que cadascú defineixi un espai individual propi que pot gestionar segons les seves necessitats i preferències. La incorporació de portades, la correcció en les recerques al detectar algunes faltes d'ortografia o la possibilitat de valorar els documents el fan molt més atractiu.

Cada vegada més usuaris creen el seu espai en què incorporen les seves llistes, inclouen recordatoris de les dates de retorn, reserven els documents prestats o prorroguen aquells que tenen.

Ens trobem amb usuaris que són més autònoms, que vénen amb la feina feta, amb les anotacions de què volen i d'on es troba, i del seu estat.

La personalització és una funcionalitat molt valorada per part d'aquests usuaris que s'endinsen en les possibilitats de cerca, així com en la possibilitat de fer reserves.

Amb el temps s'avançarà cap a una interacció més gran amb el sistema i possiblement amb els altres usuaris.

Del Facebook i del Twitter

Ja són moltes les biblioteques públiques amb presència a Facebook i la majoria tenen pàgines o perfils generalistes,[1] creats sobretot amb finalitats de difusió. També n'hi ha alguns amb motiu d'activitats concretes (per exemple, clubs de lectura o exposicions), però aquests perfils acostumen a ser efímers i finalitzen amb l'esdeveniment.[2]

Amb més temps de presència i un important grau d'especialització destaca la Biblioteca de Vila-seca, que ha creat un espai dedicat a la història local com a «eina per preservar i difondre la memòria històrica de Vila-seca, de la seva gent, dels seus llocs i de la seva cultura i tradicions».

Per a la Biblioteca Pública de Tarragona, de la mateixa manera que per a gran part de biblioteques, la primera motivació és ser on és la gent i aprofitar el gran poder de difusió d'aquestes plataformes. D'aquesta manera, més enllà d'aprofitar aquestes eines per fer arribar activitats i serveis, pensem en l'oportunitat de captació d'usuaris nous.

Al mateix temps, tant Facebook com Twitter ens aporten una imatge més actual i moderna. Val a dir que, en el nostre cas, Facebook i Twitter estan vinculats entre ells i les publicacions que fem al Facebook es traslladen automàticament al Twitter, fet que en facilita la difusió.

Com afirmàvem anteriorment, el potencial de difusió de les xarxes socials és un dels punts clau; però més enllà d'una difusió plana de les activitats, la Biblioteca busca donar un valor afegit també a les col·leccions, als serveis o a la informació d'àmbit local. Per aquest motiu l'ús de Facebook i Twitter no són independents dels objectius de la Biblioteca ni del seu sistema de comunicació/difusió. Així, doncs, tot allò que es publica al web i al bloc es difon també a través dels 2.0. per aprofitar la seva capacitat d'arribar de forma directa a un nombre important de seguidors.

Hi ha, però, també altres notícies que es creen expressament per difondre-les per mitjà de les xarxes socials. Són aquelles que expliquen les activitats del dia a dia, com per exemple les visites escolars, les trobades dels clubs de lectura, la ràdio setmanal o altres de similars. S'aprofita aquí per incloure documents de suport, com guies breus dels clubs de lectura.

També publiquem a Facebook les recomanacions i seleccions literàries i temàtiques, les quals físicament sempre han tingut un paper destacat als espais de la Biblioteca i han despertat l'interès dels usuaris, que les demanen. Aprofitem quan les publiquem al Facebook per imprimir-les i distribuir-les també pels taulells de la Biblioteca.

I volem aprofitar aquestes xarxes per posar en relleu esdeveniments significatius en relació amb la història, el patrimoni local i vincular-los a la col·lecció i als serveis de la Biblioteca, compartint amb altres institucions o entitats el fet de fer-ne difusió i de reconèixer-ne el valor, i contribuint a crear vincles de comunitat.

Mirant el futur, els reptes

Les eines 2.0 faciliten —i fins i tot estimulen— la participació dels usuaris, els quals, a més, poden aportar-hi continguts, difondre'ls o col·laborar amb la Biblioteca. Però el simple fet de disposar de les eines no equival a aconseguir que hi hagi interacció. Quan l'any 1998 vam crear la pàgina web, els serveis virtuals i el correu electrònic ja esperàvem una participació més important, però aquesta, tot i ser-hi, ha estat sempre insuficient.

1. A la demarcació de Tarragona (excloem les Terres de l' Ebre) trobem les biblioteques de l'Arboç, Calafell, Constantí, Falset, Reus, Roda de Barà, Tarragona (Torreforta), Torredembarra (Mestre Maria Antònia), Valls i el Vendrell (Terra Baixa). No obstant això, val a dir que algunes altres biblioteques utilitzen també altres eines com Netvives o tenen blocs propis com és el cas de Cambrils, Altafulla o Mont-roig del Camp, per posar algun exemple. Altafulla compta també amb un compte al Twitter.

2. Seria un cas d'esdeveniment el de 'Màgia a la Biblioteca de Montblanc'.

I el principal repte segueix sent estimular la participació "activa" dels usuaris a través de les eines 2.0. Al bloc, els comentaris queden força amagats i són molt minsos i el Facebook no convida a conversar. Com que no aconseguim un *feedback* per part dels lectors, el cicle no s'acaba de tancar i desconeixem l'interès real que suscita la informació que hi pengem (més enllà del "m'agrada" del Facebook o del compartir o retuitejar algunes entrades o microblocs). Creiem, però, atenent les estadístiques d'ús, que estem en el bon camí i que més enllà de les adhesions es crea també un sentiment de pertinença. En aquest camí una peça clau és la responsabilitat que tenim des de la Biblioteca de buscar i crear continguts de qualitat.

Fer-ho bé requereix una inversió considerable, associada a una necessitat d'actualització de les plataformes que és quasi permanent, i també a l'encert en elaborar continguts atractius. Aquí els professionals tenim un repte, i ben difícil, que és el de la pròpia formació, ens cal actualitzar també permanentment les habilitats per tal d'aprofitar les possibilitats que ens brinden aquestes aplicacions.

Tal i com dèiem al començament, hi estem perquè està de moda però sobretot pels serveis que ens ofereixen. Som conscients que determinades eines 2.0 o xarxes socials tenen un punt dèbil que és la permanència; no sabem si continuaran, ni si com a biblioteca podrem continuar fent-ne els mateixos usos. De ben segur que les formes actuals canviaran aviat, algunes deixaran d'estar de moda i la gent marxarà. La nostra presència deixarà de tenir sentit i nosaltres també marxarem a altres plataformes on siguin els ciutadans, buscant la seva confiança i aportant valor als serveis de biblioteca pública.

Bibliografia

AREA, M. (2011): *Del conocimiento sólido a la cultura líquida: nuevas alfabetizaciones ante la Web 2.0* Conferencia inaugural en las 19ª Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Salamanca 2, 3 y 4 de junio de 2011. Disponible a: <http://www.fundaciongsr.es/wfuns/activos/texto/wfuns_informacion_0617-l28fN4H8sqds0uhq.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

AREA, M. (2011): *Educar para la cultura líquida de la web 2.0: apuntes para un modelo de alfabetización digital.* Comunicación al I Congreso Internacional sobre Educación Mediática y Competencia Digital. Segovia, 13-15 octubre 2011. Disponible a: <http://www.educacionmediatica.es/comunicaciones/Eje%204/Manuel%20Area%20Moreira.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

CELAYA, Javier: *Las bibliotecas en las redes sociales: Más allá de los "amiguitos".* Congreso Nacional de Bibliotecas Públicas (5º. 2010. Gijón) Disponible a: <http://www.mcu.es/bibliotecas/docs/MC/2010/CongresoBP/ResumenJavierCelaya.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

GARCÍA GIMENÉZ, Daniel (2010): *Xarxes socials : possibilitats de Facebook per a les biblioteques públiques*. BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació, juny, núm. 24 <http://www.ub.edu/bid/24/garcia1.htm> [Consulta: 16-01-2012].

GIONES VALLS, Aina; SERRAT i BRUSTENGA, Marta (2010): *La gestió de la identitat digital: una nova habilitat informacional i digital*. BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació, juny, núm. 24. Disponible a:< http://www.ub.edu/bid/24/giones1.htm> [Consulta: 16-01-2012]

JUÁREZ URQUIJO. (2011): *Donde siempre como nunca: la biblioteca en la sociedad de la información.* Conferencia inaugural en las 19ª Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Salamanca 2, 3 y 4 de junio de 2011. Disponible a: <http://www.fundaciongsr.es/wfuns/activos/texto/wfuns_informacion_0619-dJW8BFmuWaSD9V1v.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

PRIETO GUTIÉRREZ, Juan José; MORENO CÁMARA, Alicia; MARQUINA (2011), Julián: *El community manager en bibliotecas.* 77th http://www.ifla.org/en/events/77th-ifla-general-conference-and-assembly IFLA General Conference. Puerto Rico, 13 – 18 August 2011. Disponible a: <http://www.ifla.org/en/events/77th-ifla-general-conference-and-assembly> [Consulta: 16-01-2012]

SAORÍN PÉREZ, Tomás *Contenidos digitales locales: modelos institucionales y participativos (2011)* Madrid: ANABAD, 2011 Disponible a: <http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/16452/1/Difusi%C3%B3n%20y%20creacion%20Contenidos%20Digitales%20Locales%20-%20Anabad%202011%20-%20cap%201%20saorin.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

SEOANE GARCÍA, Catuxa (2011): *Bibliotecas 2.0 en la práctica: el vuelo de los gansos en las Bibliotecas Municipales de A Coruña* 19ª Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Salamanca 2, 3 y 4 de junio de 2011. Disponible a: <http://www.fundaciongsr.es/wfuns/activos/texto/wfuns_informacion_0628-ZUxFySbt5bWkmYsX.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

UGARTE, David de (2011): *El poder de las redes: Manual ilustrado para personas, colectivos y empresas abocados al ciberactivismo.* Disponible a: <http://chuerta.com/libros/El_Poder_De_Las_Redes.pdf> [Consulta: 16-01-2012]

VÁLLEZ, Mari, MARCOS, Mari-Carmen (2009): *Las bibliotecas en un entorno Web 2.0* Hipertext.net, núm. 7, 2009. Disponible a: <http://www.upf.edu/hipertextnet/numero-7/bibliotecas-2.0.html> [Consulta: 15/01/2012]

DOLORS SAUMELL CALAF
I NÚRIA GONDOLBEU SOLÉ

ISSN: 1136-7865 > **EISSN:** 2014-2048

La difusió dels autors literaris

de les comarques de Tarragona a l'entorn 2.0

Pineda Vaquer

La irrupció de la web 2.0 ha canviat completament la manera de difondre la informació, incloent-hi la difusió literària. Aquest article analitza una mostra d'autors literaris de les comarques de Tarragona i mostra com utilitzen les eines de la web 2.0 a l'hora de difondre la seva obra a la xarxa, parant especial esment en la seva interacció amb els seus lectors a les xarxes socials com Facebook i Twitter. A més, també es fa un repàs de les actuals plataformes de difusió literària tarragonina a la xarxa.

The arrival of web 2.0 has completely changed the way in which information is disseminated, including literary information. This article analyzes a sample of literary authors from the regions of Tarragona and shows how they use the tools made available by Web 2.0 to disseminate their work on the net. In particular, the article pays attention to the way they interact with their readers on social networks such as Facebook and Twitter. The article also reviews the current platforms for the online dissemination of literature from Tarragona.

PARAULES CLAU:

literatura, comarques de Tarragona, difusió, web 2.0, xarxes socials

KEYWORDS:

literature, regions of Tarragona, dissemination, web 2.0, social networks

a base d'aquest article ha estat l'estudi d'un total de cinquanta-set autors literaris que han nascut o que viuen a les comarques de Tarragona (Tarragonès, Baix Camp, Alt Camp, Conca de Barberà i Priorat) a través d'un formulari que analitza quantitativament diferents aspectes de la difusió de l'obra d'aquests autors a Internet, especialment a les xarxes socials.

La tria d'aquests autors s'ha realitzat a partir de dues fonts diferents: en primer lloc, la base de dades en línia d'escriptors en llengua catalana Qui és qui,[1] de la Institució de les Lletres Catalanes, i, en segon lloc, la llista d'autors tarragonins que es troba a la web Escriptors del Camp de Tarragona.[2] Dels autors tarragonins ressenyats en aquestes dues fonts, hem escollit tots aquells que han publicat en els últims cinc anys, exceptuant-hi les obres pòstumes. Aquesta tria s'ha realitzat tenint en compte el fet que, ja que les xarxes socials es poden considerar com "conversacionals" per definició, especialment en el cas de Twitter (GARBER, 2011), la comunicació personal entre autor i lector hauria de ser una de les bases de la difusió literària a l'entorn 2.0, per la qual cosa s'han analitzat aquells autors actualment actius i que, per tant, estan en disposició de realitzar aquesta tasca de difusió a través de les xarxes socials.

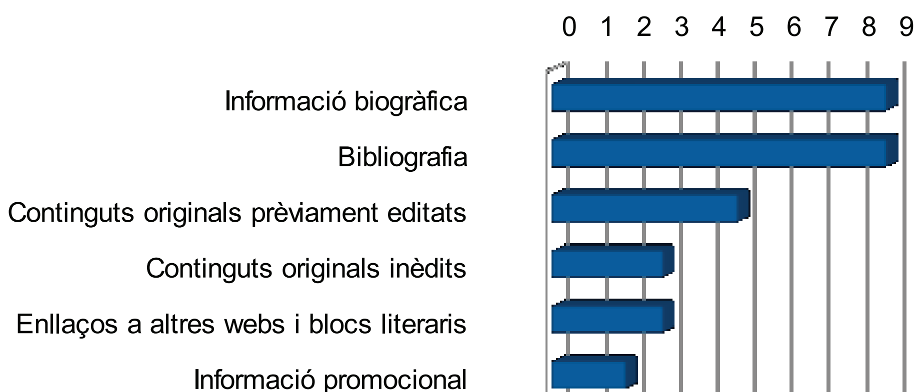
A més d'aquesta anàlisi quantitativa, també s'ha volgut realitzar un estudi qualitatiu d'aquesta difusió literària 2.0, analitzant, en primer lloc, l'ús de la web 2.0 per part dels autors literaris tarragonins a l'hora de difondre la seva obra, per continuar amb la incidència d'aquests autors en les plataformes de difusió en xarxa de la literatura catalana més importants, i acabar mostrant diverses iniciatives dedicades a donar a conèixer la literatura a les comarques de Tarragona a Internet.

La difusió dels autors literaris de les comarques de Tarragona a la xarxa. Anàlisi quantitativa

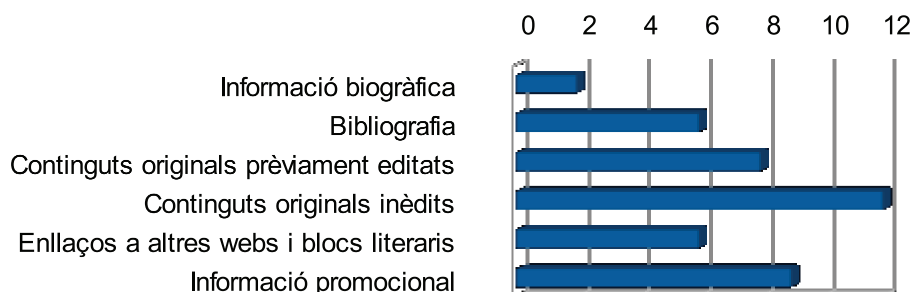
D'una banda, la primera dada referent a la difusió a Internet dels autors de les comarques de Tarragona és la corresponent a la utilització de les pàgines web. Dels cinquanta-set autors analitzats, només nou mantenen una pàgina web pròpia a la xarxa, per la qual cosa la incidència de l'ús d'aquesta eina per donar a conèixer l'obra d'aquests autors és més aviat minsa, ja que només suposa un percentatge del 16% del total d'autors analitzats.

A més, si ens fixem en els continguts d'aquestes webs analitzades [consulteu gràfic 1], veurem que, mentre totes contenen dades biogràfiques i bibliogràfiques de l'autor, només dues de les nou afegeixen informació promocional de la seva obra (presentacions de llibres, crítiques, ressenyes, etc.). Les xifres referents a les webs amb enllaços a altres webs i blocs literaris són una mica superiors (tres de nou), així com aquelles pàgines en què s'afegeixen continguts originals dels autors analitzats, tant inèdits com editats amb anterioritat (tres i cinc de nou, respectivament). D'aquesta manera, podem dir que en aquests continguts prevalen les dades de fons i no pas una informació actualitzada de manera, si no constant, almenys periòdica, com es pot veure en el fet que en cinc de les nou webs no s'indica la data de l'última actualització de continguts, mentre que només dues de les quatre restants han incorporat nous continguts durant l'any 2011, la qual cosa explica per què cap d'aquestes webs utilitza sistemes de sindicació de continguts, com ara l'RSS, per tal de donar a conèixer les noves actualitzacions als seus usuaris. A aquesta minsa actualització de la informació cal sumar-hi les poques possibilitats per part de l'usuari d'aquestes webs d'interactuar-hi, afegint-hi comentaris (només una d'aquestes webs ofereix aquesta opció) o bé compartint-ne la informació a través dels seus perfils a les xarxes socials, ja que només tres d'aquestes webs ofereixen enllaços als perfils de Twitter o Facebook dels autors.

Gràfic 1. Tipus de continguts de les webs dels autors literaris de les comarques de Tarragona

1. http://cultura.gencat.net/ilc/qeq/cerca.asp
2. http://www.escat.cat

No obstant això, aquesta promoció via web no només es realitza a través de pàgines pròpies dels autors, sinó que també cal destacar l'externalització d'aquesta difusió mitjançant webs i plataformes tant literàries com més generals, deixant de banda les iniciatives dedicades específicament a donar a conèixer els autors de les comarques de Tarragona, que s'analitzaran posteriorment. Una elevada proporció d'aquests autors, que arriba a un percentatge del 85.96% (quaranta-nou del total de cinquanta-set autors estudiats), troben la seva obra difosa a través d'aquestes pàgines. Les webs en què apareix més informació dels autors tarragonins corresponen, en primer lloc, a les editorials en què aquests autors publiquen les seves obres (un 57.14%), seguits de la Wikipèdia (un 51.02%), la web de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC)[3] (un 32.65%) i la pàgina de l'Enciclopèdia Catalana (un 22.44%). Altres webs que, en menor mesura, difonen les obres dels autors de les comarques de Tarragona són la pàgina del projecte Endrets - Geografia Literària dels Països Catalans,[4] amb un 6.12%, i Lletra, el portal de literatura de la UOC,[5] amb un 4%.

D'altra banda, si analitzem les xifres referents als autors tarragonins amb un bloc propi, veiem que dinou dels cinquanta-set autors analitzats, és a dir, una tercera part del total, mantenen un bloc, percentatge que dobla el corresponent als autors amb web pròpia. La idiosincràsia del bloc, que consisteix en una sèrie d'apunts ordenats cronològicament, facilita l'observació de l'actualització dels continguts d'aquests blocs. D'aquesta manera, veiem que set dels dinou blocs analitzats, és a dir, un 36.8% del total, afegeixen nous continguts cada setmana, mentre que cinc dels dinou (un 26.3%) ho fan més d'un cop al mes. El percentatge de blocs inactius, que no han afegit nous continguts en els últims tres mesos, és el mateix que el dels blocs que s'actualitzen setmanalment, un 36.8% (set blocs del total de dinou). Aquesta major actualització dels blocs es correspon amb un notable canvi en la tipologia dels seus continguts en comparació amb els de les webs, tal i com es pot comprovar comparant els gràfics 1 i 2. D'aquesta manera, mentre que a les webs preval la informació de fons dels autors, com ara les dades biogràfiques i/o bibliogràfiques, en el cas dels blocs aquest tipus d'informació perd la seva importància enfront a d'altres tipologies més dinàmiques de continguts, com ara la informació promocional de l'obra, amb una presència en el 47,3% dels blocs estudiats (nou de cada dinou), enfront del percentatge del 22.2% (dos de cada nou) de les webs, i, en especial, els continguts originals inèdits, que trobem en dotze de cada dinou blocs analitzats (un 63.17%), mentre que el percentatge de webs amb aquest tipus de continguts només arriba al 33.3%.

Aquest canvi en la tipologia de continguts dels blocs analitzats no és l'únic que ens trobem en comparació amb les webs que s'han estudiat: també cal destacar una major interactivitat amb els usuaris dels blocs a través d'opcions com ara els comentaris als continguts, que en el cas dels blocs arriba a un 78,9% del total (quinze dels dinou totals), enfront al percentatge de l'11.11% de les webs (només una de cada nou). No obstant això, pel què fa a l'ús de les xarxes socials en els blocs estudiats, s'ha de dir que el percentatge de blocs en què apareixen enllaços als perfils dels autors a xarxes socials com ara Facebook o Twitter és més baix que en el cas de les webs (un 15,78% dels blocs en front d'un 33.33% en el cas de les webs), tot i que s'ha de dir que en quatre dels dinou blocs, és a dir, en un 21% del total, els usuaris tenen l'opció de compartir els apunts del bloc en els seus perfils de les xarxes socials mitjançant una sèrie de botons que faciliten aquesta compartició.

Si continuem amb l'anàlisi de l'ús de les xarxes socials per part dels autors literaris tarragonins analitzats, veiem que Facebook, amb un 54% dels autors analitzats amb perfil propi en aquesta xarxa, és, amb diferència, la més utilitzada per aquests autors, davant d'un percentatge del 18% que utilitzen Twitter. No obstant això, aquesta major presència a Facebook no indica que els perfils dels autors que es poden consultar sense ser agregat com amic (un 51.6%, és a dir, setze dels trenta-un autors amb perfil a aquesta xarxa) siguin especialment actius (només un 25.8% hi afegeixen nous continguts més d'un cop per setmana) ni tampoc que siguin convenientment utilitzats per donar a conèixer l'obra d'aquests autors, ja que només un

3. http://www.escriptors.cat.
4. http://www.endrets.cat.
5. http://lletra.uoc.edu.

50% d'aquests autors afegeixen informació promocional de la seva obra al seu perfil, amb un percentatge encara més baix, d'un 18.75%, dels que hi afegeixen enllaços a continguts originals presents en altres plataformes, com blocs o webs. Tot i aquesta minsa utilització de Facebook per promocionar les seves obres, un 38.46% dels perfils en què es pot visualitzar el número d'amics sense ser-hi agregat (deu de vint-i-sis) tenen entre mil i cinc mil amics agregats.

A l'hora de comparar el percentatge d'autors amb perfils a Facebook, un 54% del total, amb el tant per cent d'usuaris d'Internet presents a aquesta xarxa (un 53.90%) ("Spain Facebook Statistics", 2011), veiem que ambdues dades són equivalents. No obstant això, si tenim en compte que la franja d'edat en què trobem més autors es troba entre els 43 i 52 anys (un 36.84%) i que aquesta franja justament només suposa l'11% dels usuaris totals de Facebook, enfront del 32% d'usuaris entre 25 i 32 anys, edats en què només trobem un 14.03% del total d'autors analitzats, la mitjana d'autors de les comarques tarragonines usuaris de Facebook es pot considerar superior a la mitjana d'usuaris d'Internet amb perfils a aquesta xarxa social.

Mereix una menció a banda la utilització de pàgines dedicades als autors tarragonins a Facebook: dels cinquanta-set autors estudiats, només cinc (un 8.77%) tenen una pàgina pròpia a aquesta xarxa social i d'aquestes cinc, només una conté informació actualitzada de l'autor corresponent i de la seva obra, mentre que a les quatre restants només apareix informació fixa procedent de l'entrada a Wikipèdia de l'autor. El número de seguidors d'aquestes pàgines està en consonància amb aquests continguts, ja que no n'hi ha cap que tingui més d'un centenar de seguidors.

En aquest sentit, tot i el menor percentatge d'autors usuaris de Twitter, un 18% com s'ha mencionat anteriorment, s'ha de dir, per una banda, que aquest és major que la mitjana mundial d'usuaris de Twitter, que l'any 2011 es comptabilitzava en el 13% (SMITH, 2011) i que aquests mantenen un perfil molt més actiu, ja que set d'aquests deu perfils piulen més d'un cop a la setmana i, d'aquests set autors amb perfils actius, n'hi ha cinc que piulen informació promocional de la seva obra i tres hi inclouen enllaços a continguts propis editats en altres plataformes, per la qual cosa es pot dir que la majoria d'autors amb perfil de Twitter l'utilitzen per donar a conèixer el seu treball com a escriptors. Pel què fa al nombre de seguidors, tres d'aquests set en tenen de cent un a dos-cents cinquanta, un de 251 a cinc-cents, dos de cinc-cents un a mil, i un, més de mil seguidors. Significativament, el nombre de perfils als quals segueixen els autors analitzats corresponen al seu nombre de seguidors: l'autor que té més de mil seguidors del seu perfil, per la seva part també segueix més de mil perfils.

La difusió dels autors literaris de les comarques de Tarragona a la xarxa. Anàlisi qualitativa

Tal com s'ha pogut veure en l'apartat dedicat a l'anàlisi quantitativa de la difusió dels autors literaris tarragonins, el concepte de web 2.0 encara no ha arribat a les pàgines web dels autors estudiats, ja que hi ha una manca d'ús d'eines com els enllaços a les xarxes socials, aquestes encara es mostren estàtiques, sense la possibilitat que els usuaris puguin comentar i compartir els continguts d'aquestes pàgines, per la qual cosa es perd una baula molt important en el procés de comunicació que és la base de l'entorn 2.0. D'aquesta manera, podem dir que, pel que fa a aquestes webs dedicades als autors de les comarques de Tarragona, encara ens trobem davant de webs 1.0, en què tots els continguts estan controlats pels amos de la web i en què els usuaris són unes figures completament passives (CEBRIÁN, 2008). En el cas dels blocs analitzats, aquest pas de la web 1.0 a la 2.0 ja s'ha començat a donar, ja que la majoria permeten els comentaris dels usuaris, per la qual cosa aquests poden interactuar molt més fàcilment amb els autors, i la mateixa idiosincràsia dels blocs, que permet la sindicació de continguts, fa que aquests puguin arribar més fàcilment als usuaris a través de sistemes com el RSS. No obstant

això, cal tenir en compte que la majoria no enllacen amb els perfils dels autors a les xarxes socials ni tampoc insereixen els botons que faciliten la compartició de continguts als perfils dels usuaris.

Aquesta realitat contrasta, però, amb l'alta incidència d'autors analitzats amb perfil propi a les xarxes socials, percentatge que, si tenim en compte els segments d'edat d'aquests autors, és superior a la mitjana. D'aquesta manera, tot i aquest important segment d'usuaris de les xarxes socials entre els autors de les comarques de Tarragona, fa falta la plena incorporació d'aquestes xarxes per tal de donar el pas cap a l'entorn 2.0 (CEBRIÁN, 2008). Aquest pas ja l'han donat un parell d'autors que estan fent una important tasca de difusió no només de la seva obra, sinó també de tota l'activitat literària a les comarques de Tarragona. En primer lloc, el narrador Jesús Maria Tibau, des del seu bloc *Tens un racó a dalt del món*[6] dóna a conèixer els actes promocionals de les seves noves obres, publica nous continguts inèdits, especialment microcontes, hi penja jocs literaris, i, fins i tot, vídeos procedents del seu propi canal de Youtube en què el mateix autor llegeix fragments d'obres d'altres autors. Tots aquests continguts acaben revertint, a la vegada, als seus perfils a Facebook, Twitter i LinkedIn, de manera que crea una xarxa 2.0 en què els seus lectors poden comentar i, a més, donar a conèixer la seva obra i ferne difusió ells mateixos. Aquest sistema de comunicació en xarxa en què els lectors es converteixen en una baula del sistema de difusió i, a la vegada, són capaços de connectar-se directament amb els autors és el que també utilitza la Rosa Comes en el seu bloc Evito el verb: *Cultura quotidiana*[7], en què, a més de trobar-hi alguns dels seus poemes, inèdits o publicats en el llibre que porta el mateix títol del bloc, també hi destaquem una sèrie d'apunts dedicats a la gestió cultural, en especial la referent a les disciplines literàries, que són molt útils per conèixer de primera mà aquest àmbit a les comarques tarragonines.

Es poden trobar diverses raons per les quals aquest salt a la web 2.0 encara no s'ha donat en la difusió dels autors literaris tarragonins a la xarxa. La primera d'aquestes raons té a veure amb les escasses possibilitats de professionalització de la figura de l'escriptor, ja no només a les comarques de Tarragona, sinó també a tot Catalunya (ÁLVARO, 2010). Aquest fet fa que la immensa majoria dels autors analitzats tinguin una professió a banda de la seva activitat literària, la qual cosa pot restar temps a l'hora de difondre la seva obra. Però crec que tampoc cal menystenir el pes del concepte del procés de creació com una activitat en què l'autor calia que estigués allunyat del món, marcant distàncies amb els seus lectors, per tal de crear una obra. L'aparició de les xarxes socials, amb el seu component "conversacional" que hem mencionat amb anterioritat, està canviant aquesta idea aïllacionista de l'escriptor enigmàtic, acostant-lo al seus lectors, que, a més de difondre ells mateixos la seva obra, també poden ser de gran utilitat per a la creació de la seva obra amb els seus comentaris; en una paraula, democratitzant la relació autor-lector (TRUBEK, 2012).

El paper de les plataformes web dedicades al panorama literari de les comarques de Tarragona. Estat de la qüestió

La primerenca adopció d'Internet a les comarques de Tarragona, amb la creació de la xarxa TINET (Tarragona + Internet) l'any 1995, propicià la creació de nombroses iniciatives dedicades a la difusió de la literatura tarragonina a la xarxa (COMES, 2007). Malauradament, algunes d'aquestes iniciatives, com la Biblioteca Digital Tarraconense, operada per TINET, i el portal de Tarragona Lletres, de l'Ajuntament de Tarragona, en l'actualitat ja no estan disponibles a la xarxa.[8] Altres iniciatives literàries que ja no estan actives però els continguts de les quals encara es poden consultar a la xarxa són, per exemple, els del col·lectiu La Pell del Llavi, que operà entre 2004 i 2008[9] i, sobretot, el projecte Territoris Creatius dels Serveis Territorials de Cultura a Tarragona i la Universitat Rovira i Virgili, que actuà com una plataforma virtual amb l'objectiu de donar a conèixer els diferents projectes creatius d'artistes de les comarques de Tarragona des de diferents disciplines, entre les quals la literatura. La precària situació econòmica actual ha fet que el passat mes de setembre de 2011 aquest ambiciós projecte quedés aturat (COMES, 2011), així com també la presència notable que havia tingut a les xarxes socials, amb perfils actius a Facebook, Twitter i LinkedIn.

No obstant això, actualment encara resten diverses iniciatives de difusió de la literatura de les comarques tarragonines a la xarxa. Per començar, cal destacar la plataforma web Biblioteca Tinet,[10] que està pensada per publicar en línia, de manera gratuïta, continguts literaris i assagístics d'autors tarragonins, com per exemple els relats guanyadors de les diferents edicions del Premi Tinet de literatura a la xarxa. Una altra iniciativa ben notable és la pàgina Escriptors del Camp de Tarragona,[11] en què es referencien un total cent trenta-vuit autors de les comarques tarragonines, i s'hi hostatgen una vintena de subwebs que donen informació d'alguns d'aquests autors, com ara Montserrat Abelló, Xavier Amorós, Margarida Aritzeta o Olga Xirinacs. També és destacable perquè afegeix continguts sobre diferents activitats literàries, com els programes Joc Partit o Lletres de Batalla, i un complet recull de premsa. Per acabar, el col·lectiu literari La gent del Llamp també disposa d'una pàgina web pròpia,[12] en què es pot trobar el catàleg de la col·lecció editorial que, sota el mateix nom, publica l'editorial Cossetània, dedicada als autors membres d'aquest col·lectiu, com ara Magí Sunyer i Joan Cavallé, entre d'al-

6. http://jmtibau.blogspot.com/

7. http://evitoelverb.wordpress.com/

8. Però sí que trobem un perfil a Twitter, @lletrestgna, que es defineix com a "Espai de conversa i informació sobre les activitats literàries coordinades per l›Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona"

9. http://webfacil.tinet.cat/lapell

10. http://www.tinet.cat/portal/channel-home.do?ch=9

11. http://www.escat.cat

12. http://www.gentdelllamp.cat

tres, i també es pot trobar altra informació com la que se centra en els actes organitzats per aquest col·lectiu o per algun dels seus membres. Cal mencionar que aquesta web, a diferència de les dues anteriors, permet compartir directament els seus continguts a través de Facebook i Twitter, tot i que el col·lectiu de La gent del Llamp encara no té perfils propis a cap d'aquestes dues xarxes socials.

Conclusions

És evident que les xarxes socials estan canviant la manera de comunicar-se i de transmetre la informació. La literatura no ha de quedar al marge d'aquests canvis i, tot i que, com s'ha vist, la incidència dels autors de les comarques tarragonines a les xarxes socials supera la mitjana d'usuaris d'Internet, encara s'ha de treballar per optimitzar aquestes eines. L'objectiu és aconseguir una xarxa de comunicació en què la informació no avanci de manera vertical, de l'autor al lector, sense cap reciprocitat, sinó horitzontalment, amb una cadena comunicativa en què el lector es converteixi ell mateix en una baula d'aquesta cadena i doni a conèixer l'obra dels seus autors preferits a través dels seus propis perfils a les xarxes socials. L'actual situació de crisi econòmica fa que les plataformes públiques, tan necessàries, es vegin disminuïdes, per la qual cosa el paper dels autors i d'altres iniciatives com els col·lectius literaris o les editorials ha de ser més important, i han d'aprofitar totes les possibilitats de difusió que ofereix l'entorn 2.0.

PINEDA VAQUER

Bibliografia

ÁLVARO, F-M.: "Deixaré d'escriure i faré de paleta", *Serra d'Or*, 605, maig 2010: 39-40.

BATALLER, X.; ESCOBEDO, E.; LÓPEZ-PAMPLÓ, G.: "Una aproximació a la relació entre weblogs i escriptors", *Caràcters*, 31, abril 2005: 5-6.

BORRÀS CASTANYER, L.: "L'escriptura literària en l'era digital", *Cultura*, 7, 2010: 86-111.

CEBRIÁN HERREROS, M. "La Web 2.0 como red social de comunicación e información" . *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 14, 2008: 345-361, a <http://revistas.ucm.es/inf/11341629/articulos/ESMP0808110345A.PDF> [Consulta: 10 de desembre de 2011]

COMES, R.: "Gestionar la literatura. Alguns enfocaments dels darrers anys", *Kesse*, 41, 2007: 4-15.

COMES, R.: "Temps desconsiderats. Fins aviat, Territoris Creatius!", *Evito el verb: Cultura quotidiana*, 2011, a <http://evitoelverb.wordpress.com/2011/09/23/temps-desconsiderats-fins-aviat-territoris-creatius/> [Consulta: 10 de desembre de 2011]

FERRET BAIG, A. "Web 2.0, blogs, espai públic i llengua catalana: anàlisi i expectatives per al treball tècnic", *Llengua i ús*, 36, 2006: 10-17.

FÉRRIZ ROURE, T. "La internet literària catalana. Balanç i prospectives", *Ítem*, 51, 2010: 30-46.

GARBER, M.: "Is Twitter writing or is it speech? Why we need a new paradigm for our social media platforms", *Nieman Journalism Lab*, 2011, a <http://www.niemanlab.org/2011/06/is-twitter-writing-or-is-it-speech-why-we-need-a-new-paradigm-for-our-social-media-platforms/> [Consulta: 20 de juny de 2011]

JOAN MARÍ, B.: "Més canals per a una cultura", *Serra d'Or*, 585, 2006: 26.

PARCERISAS, F.: "Sobre el futur de la difusió de la poesia", *Reduccions*, 75, 2002: 95-103.

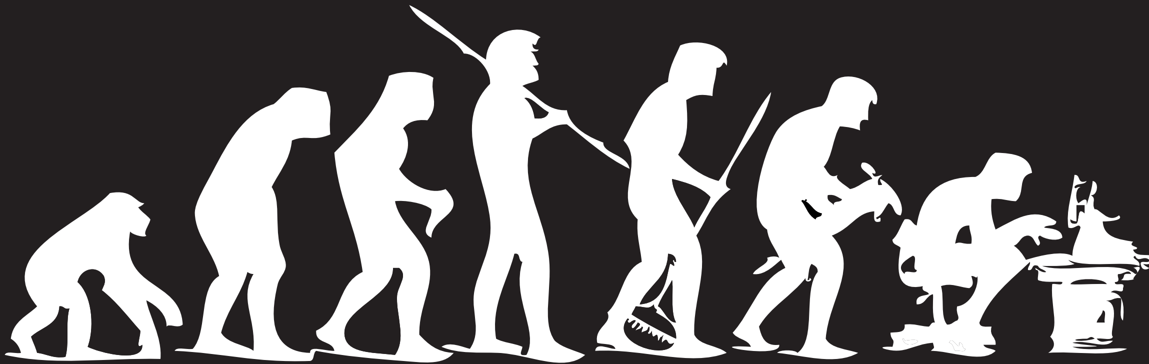
SMITH, A.: "13% of online adults use Twitter, and half of Twitter users access the service on a cell phone", *Pew Internet*, 2011, a <http://pewinternet.org/Reports/2011/Twitter-Update-2011/Main-Report.aspx> [Consulta: 20 de juny de 2011]

"Spain Facebook Statistics", *Social Bankers*, 2011, a <http://www.socialbakers.com/facebook-statistics/spain> [Consulta: 10 de desembre de 2011]

TRUBEK, A.: "Why authors tweet", *The New York Times*, 2012, a <http://www.nytimes.com/2012/01/08/books/review/why-authors-tweet.html?smid=tw-nytimes> [Consulta: 6 de gener de 2012]

ISSN: 1136-7865 > **EISSN:** 2014-2048

L'IPHES
un referent en comunicació científica des de la xarxa

Cinta S. Bellmunt

Des de la seva creació, el 2006, l'IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social) ha desenvolupat una intensa activitat en comunicació. La presència a Internet ha estat crucial per arribar als mitjans i millorar alhora la interacció amb la ciutadania. Per aquest motiu, s'intenta treure el màxim profit de les noves eines relacionades amb les TIC que van sorgint. En l'actualitat, compta amb cinc blocs, concebuts segons el públic a què es vol arribar i segons l'idioma amb què s'expressa. També té un canal a YouTube, diferents grups a Facebook, dos canals a Twitter, la pàgina web institucional i podcasts. Tot és accessible des de www.iphes.cat

Since it creation in 2006, the IPHES (Catalan Institute of Human Paleoecology Social Evolution) has been engaged in high levels of communication. Its presence on the internet has been crucial in giving it access to the media and in its interactions with the public. For this reason, the IPHES always aims to get the maximum benefit from the new ICT as they become available. Currently, the IPHES has five blogs designed for different readerships and language communities. It also has a YouTube channel, different groups on Facebook, two Twitter channels, and podcasts, all of which are available on its institutional website www.iphes.cat

PARAULES CLAU:

comunicació 2.0, Internet, xarxes socials, ciència, evolució humana, arqueologia, socialització

KEYWORDS:

2.0 communication, internet, social networks, science, human evolution, archaeology, socialization

A Tarragona, l'any 1988 va arribar l'arqueòleg Eudald Carbonell, qui de seguida va evidenciar el seu interès per crear un grup d'investigació dedicat a l'evolució humana que estigués entre els millors del món.

Pràcticament 25 anys després, el repte s'ha assolit i la ciutat disposa de l'IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social). Al voltant d'aquest projecte hi treballen una seixantena de persones vinculades a algun d'aquests tres eixos: la recerca, la docència i la socialització. Entenem per això últim el procés pel qual qualsevol ésser humà es pot beneficiar de l'avenç científic, en el sentit que pot incorporar i aplicar en la seva quotidianitat el saber que s'obté amb els treballs d'investigació. La comunicació és, en aquest sentit, una excel·lent eina. L'ús de les noves tecnologies com els blocs, els canals de vídeo a Internet (YouTube) o les xarxes socials com Facebook i Twitter són instruments que ens permeten arribar tant als mitjans de comunicació de tot el món com a grups humans molt diversos d'una manera ràpida i fàcil. A l'IPHES des de bon principi hem apostat per utilitzar-les i treure'n el màxim rendiment per socialitzar el coneixement que ens propicien els diferents projectes de recerca que s'hi realitzen.

D'aquesta manera va ser com al febrer del 2006, en un moment en què no se sabia encara gaire bé què era això també anomenat quadern de bitàcola, estrenàvem *El bloc d'Eudald Carbonell i el seu equip*, allotjat a TINET (Tarragona Internet), la primera xarxa d'Internet a l'Estat espanyol i de la qual en parlem en un altre article inclòs en aquest mateix número de la revista *Kesse*.

Un any més tard, coincidint amb el primer aniversari del bloc esmentat, el vam desglossar en dos: *El bloc de les activitats IPHES* i *El bloc personal d'Eudald Carbonell*, que és el director d'aquest centre de recerca. Les raons per les quals vam fer aquest canvi van ser que aquest arqueòleg, que també és codirector del Projecte Atapuerca (Premi Príncipe de Asturias de Investigación Cinetífica y Técnica, 1997), genera molt de pensament sobre qüestions socials, polítiques i culturals i va voler separar clarament la seva opinió de l'activitat científica institucional de l'IPHES.

Sens dubte, Internet ens permet reaccionar amb eficàcia als esdeveniments actuals més imminents i satisfer les necessitats d'informació dels mitjans de comunicació però, al mateix temps, en publicar una notícia, el seu impacte va més enllà i arriba a sectors socials molt diversos. *El bloc de les activitats de l'IPHES* rep, a més, molts comentaris, que ens afanyem a respondre tan ràpidament com ens és possible, i alguns posts han acumulat fins a més de 9.000 lectures.

En l'actualitat, a més dels dos blocs esmentats, escrits íntegrament en català amb accés a traductors automàtics al castellà, l'anglès i el francès, tenim *The IPHES-s Expert Blog*, que es presenta en anglès i s'adreça principalment a la comunitat científica especialitzada.

El bloc
d'Eudald Carbonell

www.iphes.cat

Castellano | Français | English

28 Feb, 2012

SOTA TERRA, UNA EINA POTENT DE SOCIALITZACIÓ DES DE TV3
Publicat per eudaldc 12:38 | Enllaç permanent | Comentaris (0) | Retroenllaços (0) | Socialització

web, bloc, twitter i Facebook per estar al dia de la sèrie - Implicació de l'IPHES a la sèrie

Estem en plena emissió de la segona temporada del programa "Sota terra" que emet TV3 els diumenges a la nit, coproduït amb Batabat. En aquesta ocasió, són tretze capítols consecutius el primer dels quals es va emetre ja la segona quinzena de gener d'enguany. H explico per a les persones que no ho veuen. Està copresentat per l'actor Fermí Fernández i per mi mateix, que he estat alhora assessor científic d'aquesta sèrie.

"Sota terra" es troba dins el meu projecte de vida com arqueòleg. Considero que hi ha tres eixos que m`han portat a exercir aquesta professió: la recerca científica, això vol dir buscar els orígens i l'evolució del gènere *Homo;* l'acadèmia, o la voluntat d'ensenyar, i la tercera, que es la socialització de la ciència.

CERCA

Cerca

RECENTMENT

Sota terra, una eina potent de socialització des de TV3
Cal gaudir més dels nostres amics
Entrevistes a Catalunya Ràdio i al programa Divendres de TV3
Lynn Margulis, una bona científica i amiga
Refundació del socialisme
Catalanisme evolutiu
Presentació del meu nou llibre "El catalanisme evolutiu"
La nostra espècie, una entitat viva
El futur de l'espècie humana: Què fem i corol•lari (i 5)
Dignitat i 15-M

CATEGORIES

Socialització [7] (rss)
General [7] (rss)
Articles Mundo [57] (rss)
Pensament [2] (rss)
Llibres [30] (rss)
Conferències [25] (rss)
Política i societat civil [10] (rss)
Recerca [2] (rss)
Manifest Catalunya, poble i nació [7] (rss)

ARXIUS

Febrer 2012 [1]
Gener 2012 [2]
Novembre 2011 [1]
Octubre 2011 [1]
Setembre 2011 [2]
Agost 2011 [1]
Juliol 2011 [1]
Juny 2011 [2]
Maig 2011 [2]
Març 2011 [1]
Febrer 2011 [1]
Gener 2011 [2]
Desembre 2010 [1]
Novembre 2010 [3]
Octubre 2010 [2]
Setembre 2010 [2]
Agost 2010 [1]
Juliol 2010 [3]
Maig 2010 [2]
Abril 2010 [3]
Febrer 2010 [1]
Gener 2010 [2]
Desembre 2009 [1]
Novembre 2009 [3]
Octubre 2009 [2]
Agost 2009 [3]

S'analitzen aspectes de les notícies tractades a *El bloc de les activitats de l'IPHES*, que poden ser d'especial interès per als més entesos en la matèria.

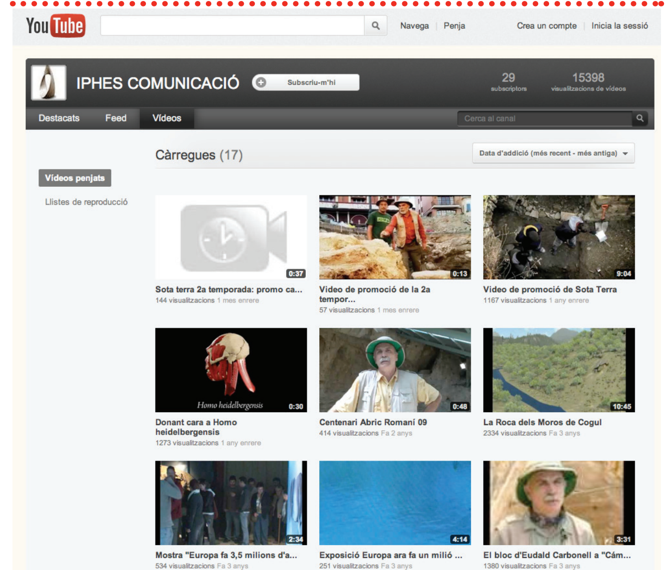
D'altra banda, l'IPHES impulsa una xarxa hispanoamericana, la Red de Orígenes, amb altres grups que es dediquen a l'estudi de l'evolució humana. Per interactuar entre ells i donar a conèixer els projectes que es duen a terme conjuntament es va crear el bloc *IPHES actualidad*. Finalment, hi ha *Sapiens*, integrat a la web del diari *El Mundo del siglo XXI*, on Eudald Carbonell analitza notícies científiques importants, estigui o no implicat l'IPHES.

Un espai propi en quatre idiomes

Al mateix temps, l'àrea de Comunicació IPHES gestiona diversos espais de la pàgina web institucional, en quatre idiomes. Des de www.iphes.cat es pot accedir a diferents canals de comunicació del mateix institut, a més de tenir un espai per a podcasts, que han merescut estar entre els millors de ciència, i fets en català, al llistat d'amazings.es, el gener de 2012. D'aquests arxius d'àudio, n'hi ha que són de caire molt periodístic i que se centren molt en una notícia determinada; d'altres que aprofundeixen més en qüestions generals de l'evolució humana, amb entrevistes al personal investigador que més en sap de la matèria tractada, i d'altres que, de la mà sempre de membres de l'IPHES, expliquen com són les diferents disciplines que utilitzen per a la seva recerca.

En els darrers tres anys, les xarxes socials com Facebook i Twitter tenen un pes molt específic en la nostra política de comunicació. Ens serveixen per incrementar la nostra visibilitat i, a més, són un pont de diàleg amb persones i grups d'arreu del món, d'edat, condicions i interessos molt diversos. Molts dels comentaris que abans rebíem als blocs, especialment a *El bloc de les activitats de l'IPHES*, que és el més generalista i actiu, ara es fan al nostre grup, *IPHES*, al Facebook, que té més de 1.400 membres. En tenim un altre dedicat a *El pensament d'Eudald Carbonell*, amb un nombre similar de seguidors, així com el perfil personal d'Eudald Carbonell, amb quasi 3.000 amics, i una pàgina de personatge públic sobre aquest arqueòleg amb més de 4.000. O sigui, que l'IPHES al Facebook gestiona una comunitat virtual d'unes 10.000 persones. Val a dir que, fa uns mesos, Eudald Carbonell ja va arribar als 5.000 amics en un altre

perfil personal, que és el màxim que permet tenir Facebook, i el vam transformar en pàgina.

Finalment, també som a Twitter, però aquesta xarxa encara no l'hem explotada gaire. Tenim el perfil IPHES @iphes, amb més de 700 seguidors, i el propi d'Eudald Carbonell @eudaldcarbonell amb més de 1.800. Malgrat tot, gaudim de moltes mencions i *retuits*.

A YouTube oferim el canal IPHESvideos, on es pot gaudir, en català principalment, de la presència de personal d'aquest institut en diferents mitjans de comunicació. També hi ha vídeos creats per nosaltres mateixos i que, en aquest darrer cas, se centren en les exposicions que organitzem i en càpsules didàctiques on s'ensenya, per exemple, com els homínids elaboraven les eines, com feien les pintures rupestres, etc. També hi ha conferències d'Eudald Carbonell i d'altres investigadors de l'IPHES, com el biòleg evolucionista Jordi Agustí.

El fet de tenir diferents canals de comunicació, tan diversos en el seu format i característiques, ens permet ser molt flexibles quan es fa la distribució de notícies. S'empra un o altre canal segons el tema, el públic a qui ens adrecem i l'idioma en què s'expressen els nostres destinataris.

Fins ara, aquest treball de comunicació, per la seva presència a Internet, ha estat objecte d'una entrevista centrada en els blocs a l'edició digital de *La Vanguardia*. A TVE el programa *Cámara Abierta* va dedicar un llarg reportatge a *El bloc personal d'Eudald Carbonell*; Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya ha distingit *El bloc de les activitats de l'IPHES* com a bloc recomanat, i les accions de comunicació de l'IPHES en la seva globalitat han merescut el Premi Petxina Oberta del Col·legi de Periodistes de Catalunya, de l'any 2011, ex aequo amb "la Caixa", per la seva atenció als mitjans i les iniciatives que du a terme a la xarxa.

D'altra banda, estem sovint convidats a explicar la nostra feina a seminaris, congressos i jornades adreçats a professionals de l'arqueologia, a alumnat del Màster Erasmus Mundus en Arqueologia del Quaternari i Evolució Humana, o a altres experts del món de la comunicació i la ciència, tant de l'Estat espanyol com de l'estranger. Les nostres accions de comunicació també han estat recollides en un llibre promogut per la Unesco amb el títol *Quality Heritage Management* (Ed. Arkeos).

Així doncs, des de Tarragona, amb Internet, projectem la ciència que es fa des de l'IPHES arreu del món, un centre de recerca que està a l'avantguarda internacional en l'àmbit de les ciències de la Terra i de la Vida, i ho fem innovant i interactuant des de la xarxa i amb un ampli ventall de públic.

CINTA S. BELLMUNT
Responsable de Comunicació de l'IPHES

ISSN: 1136-7865 > EISSN: 2014-2048

Les revistes acadèmiques D'ACCÉS OBERT

Jaume Llambrich

Les possibilitats de divulgació de la ciència que ofereix internet cada dia són més a l'abast de tothom. En aquest text s'analitzen breument les característiques de les revistes d'accés obert, els repositoris existents en el domini lingüístic català i la nova edició digital de la revista *Kesse.*

The ability to disseminate science on the internet is increasingly available to everyone. This text provides a brief analysis of the characteristics of open access journals, the existing journals available in the Catalan linguistic domain, and the new digital edition of the journal *Kesse.*

PARAULES CLAU:
accès obert, revistes acadèmiques, divulgació científica, edició digital, Kesse.

KEYWORDS:
open access, academic journals, scientific dissemination, digital editions, Kesse

imagineu un món en què tothom participi lliurement de la vida cultural de la comunitat, gaudeixi de les arts i participi i es beneficiï del progrés científic? Doncs és un món possible, que descriu l'article 27 de la Declaració Universal dels Drets Humans. Aquesta premissa, com bé us podeu imaginar, no és tan fàcil de dur a terme. I, en el món del coneixement científic, ens trobem amb què sovint és molt difícil accedir als coneixements que, dia rere dia, la humanitat va atresorant.

Actualment ens trobem que el finançament públic de la recerca universitària disminueix constantment, mentre el preu de subscripcions a continguts acadèmics no para d'augmentar. El sistema convencional de publicació de revistes acadèmiques és costós per a les institucions i, fins un cert punt, inviable.[1] La raó és que restringeixen l'accés a la producció científica, i investigadors i institucions han de pagar doblement pels treballs publicats (perquè per una banda financen l'estudi, i per l'altra han de subscriure's per poder accedir als articles que se'n deriven). Si voleu entendre la barrabassada que significa això, us recomano la lectura de l'article de George Monbiot[2] que trobareu a la bibliografia.

Internet permet trencar aquesta dinàmica, fent possible una difusió fàcil i ràpida d'idees i textos, i democratitzant així els coneixements (amb la wikipèdia en tenim un exemple ben clar). És per això que un grup de científics, el 2002, es van reunir a Budapest (i els anys següents a Bethesda i a Berlín) per definir com s'havia de vehicular la informació acadèmica a la xarxa, i així buscar un acord ampli per tal que les institucions es comprometessin a fomentar l'accés obert a la producció científica finançada amb fons públics.[3]

Així, doncs, van establir les característiques que han de tindre les revistes d'accés obert:[4] els textos han de ser de lliure accés, han de permetre la possibilitat de reutilització, i la revista ha de garantir-ne un arxiu permanent. Això obliga a autors i editors a permetre que els lectors dels articles puguin copiar, usar, distribuir i mostrar el treball públicament, i a fer-ne obres derivades (sempre respectant, però, el reconeixement de l'autoria de les obres).[5]

Aquestes característiques de les revistes d'accés lliure fan que el món que apuntàvem al principi d'aquest text pugui ser una mica més una realitat. I, els beneficiats, no en som "només" tots els possibles lectors i interessats en aquests temes, ja que els mateixos autors veuen com els seus textos es llegeixen i se citen més que abans, reconeixent a la pràctica la tasca investigadora que duen a terme.[6]

Em preguntareu, ara, que tot això, directament, en què us beneficia. Només cal fer una petita recerca a la xarxa, i veureu que hi ha pàgines i repositoris que ofereixen lliurement (i universalment) els seus continguts a tothom (com ara DOAJ < http://www.doaj.org/> o Arxiv <http://arxiv.org/>). Però, ja en el nostre àmbit lingüístic, aquesta filosofia ha generat uns recursos electrònics que us interessaran:

1. GUIBAULT, L.: "Open Content Licensing: From Theory to Practice – An Introduction", *Open Content Licensing*, 2011, Amsterdam: Amsterdam University Press, p. 16.

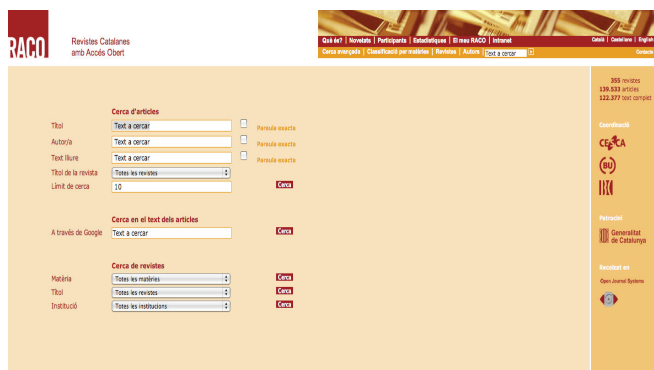
2. MONBIOT, G.: "Academic publishers make Murdoch look like a socialist", *The Gardian*, 29-08-2011, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/29/academic-publishers-murdoch-socialist>. Podeu trobar la versió en català a l'adreça següent: <http://pirata.cat/bloc/?p=2096>.

3. Podeu trobar les diferents declaracions en els enllaços següents: Budapest <http://www.soros.org>, Bethesda <http://www.earlham.edu/~peters/fos/bethesda.htm>, Berlin <http://oa.mpg.de/lang/en-uk/berlin-prozess/berliner-erklarung/>.

4. ZENNARO, M., CANESSA, E.: "Science Dissemination using Open Access. A compendium of selected literature on Open Access", *ICTP Workshop on "Using Open Access Models for Science Dissemination"*, 2009, Trieste <http://hdl.handle.net/10760/13650>.

5. A Budapest es van definir les dos estratègies complementàries per arribar a l'objectiu d'un accés obert:
- Autoarxiu o *via verda*: els acadèmics dipositen per iniciativa pròpia els seus textos en arxius electrònics oberts, com ara repositoris institucionals, de tal manera que es poden consultar lliurement. El text dipositat acostuma a ser una versió anterior (preprint) a la que es publica en una revista acadèmica tradicional.
- Revistes en accés obert o *via daurada*: en què els autors, per tal de facilitar la màxima difusió dels textos, els publiquen en revistes digitals sota llicències lliures, com ara Creative Commons.

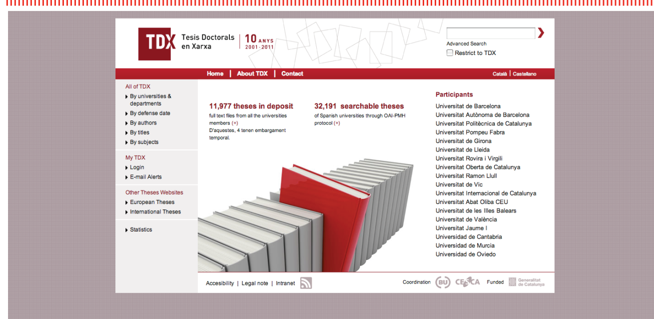
6. SWAN, A.: *The Open Access citation advantage: Studies and results to date. Technical Report*, 2010, School of Electronics & Computer Science: University of Southampton <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/18516/>.

Revistes Catalanes amb Accés Obert

http://www.raco.cat/

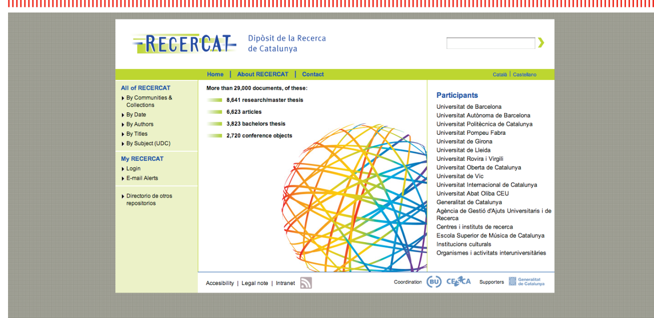
S'hi poden consultar els articles a text complet de 349 revistes científiques, culturals i erudites catalanes (que sumen més de 138.000 articles).

Tesis Doctorals en Xarxa

http://www.tdx.cat/

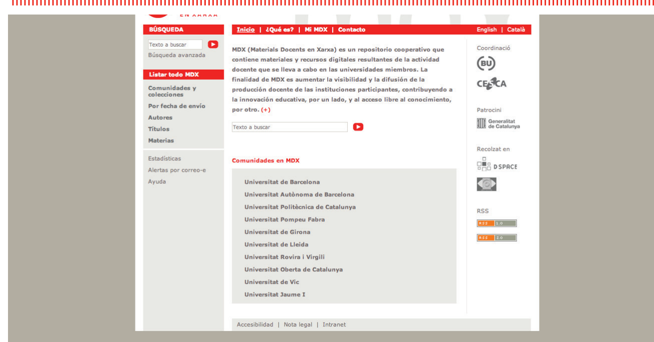
S'hi poden consultar, en format digital, més d'11.500 tesis doctorals llegides a les universitats de Catalunya i en altres comunitats autònomes.

Recercat

http://www.recercat.cat/

S'hi poden consultar documents digitals de recerca de les universitats i dels centres d'investigació de Catalunya. Hi trobareu més de 6.500 articles, 2.700 comunicacions, 8.500 treballs d'investigació i 3.800 projectes de fi de carrera.

Materials Docents en Xarxa

http://www.mdx.cat/

És un repositori cooperatiu que conté més de 2.500 documents de materials i recursos digitals resultants de l'activitat docent.

Arxiu de Revistes Catalanes Antigues

http://www.bnc.es/digital/arca/index.html

Portal que inclou publicacions periòdiques tancades que han estat representatives dins la cultura i la societat catalana, com ara *L'Avens*, *Pèl & Ploma* o *L'Esquella de la Torratxa*, entre altres 295 títols.

El Kesse, digital

Quan ens vam plantejar oferir una versió digital de la revista *Kesse*, teníem clar que calia plantejar-la tot seguint la filosofia d'accès obert, amb l'objectiu de compartir i difondre al màxim possible la nostra publicació. Així, doncs, vam preparar un lloc web expressament per als continguts de la revista <http://www.revistakesse.com/>, amb el programa de codi lliure Open Journal Systems <http://pkp.sfu.ca/?q=ojs>, que és el que s'utilitza majoritàriament a la xarxa per a aquesta finalitat.

La interfície de la web de la revista ens permet consultar els diferents índexs dels números, i a partir d'aquí accedir individualment als articles que els componen. Cada article té un breu resum i unes paraules clau, per tal de facilitar-ne la identificació al lector. A més a més, tota aquesta documentació es troba disponible per als cercadors web i, encara més interessant, està preparada perquè qualsevol biblioteca del món pugui extraure'n les dades per al seu propi catàleg. De moment es poden consultar els arxius de la revista *Kesse* a partir del número 35 (del 2003 fins a l'actualitat) i està previst que a poc a poc s'hi puguin anar consultant els números anteriors.

L'Accés Obert és digital, en línia, sense despeses per part de l'usuari, i no està sotmès a cap tipus de restricció pel que fa a la lectura dels textos. Per això us animem a consultar el web de la revista sempre que vulgueu, i a difondre-la entre tots aquells a qui els pugui interessar.

Bibliografia

GUIBAULT, L.: "Open Content Licensing: From Theory to Practice – An Introduction", *Open Content Licensing*, 2011, Amsterdam: Amsterdam University Press.

MONBIOT, G.: "Academic publishers make Murdoch look like a socialist", *The Gardian*, 29-08-2011, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/aug/29/academic-publishers-murdoch-socialist>. Podeu trobar la versió en català a l'adreça següent: <http://pirata.cat/bloc/?p=2096>.

SWAN, A.: *The Open Access citation advantage: Studies and results to date. Technical Report*, 2010, School of Electronics & Computer Science: University of Southampton <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/18516/>.

ZENNARO, M., CANESSA, E.: "Science Dissemination using Open Access. A compendium of selected literature on Open Access", *ICTP Workshop on "Using Open Access Models for Science Dissemination"*, 2009, Trieste <http://hdl.handle.net/10760/13650>.

JAUME LLAMBRICH
Tècnic de Publicacions
Universitat Rovira i Virgili

KESSE història, ciències socials i cultura al Camp de Tarragona — CERCLE D'ESTUDIS HISTÒRICS I SOCIALS GUILLEM OLIVER

PÀGINA INICIAL | QUANT A | INICI DE LA SESSIÓ | REGISTRE | CERCA | ÚLTIM NÚMERO | ARXIUS

Pàgina inicial > **Núm. 45**

Kesse

Kesse és una revista d'història, ciències socials i cultura del Camp de Tarragona, editada pel Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver des de l'any 1989.

Si sou autors i teniu interès per fer-nos a mans els vostres originals consulteu les Normes de publicació.

Si sou lectors, a partir d'ara ja podeu accedir als continguts de la nostra revista lliurement.

Núm. 45: El còmic a Tarragona

SUMARI

45 KESSE — El còmic a Tarragona

ÚLTIM NÚMERO: ATOM 1.0, RSS 2.0, RSS 1.0

Ajuda de la revista

LLENGUA: Catalan

CONTINGUT DE LA REVISTA: Cerca — A tots els camps — Cerca; Navega: Per número, Per autor/a, Per títol

INFORMACIÓ: Per a lectors/es, Per a autors/es, Per a bibliotecaris/àries

NOTÍCIES DEL CERCLE: L'aigua a Tarragona de Josep M. Recasens; Presentació del llibre "Memòria..."; Presentació de les actes municipals...; Taller de recursos per a la història...; Donació a la Biblioteca Hemeroteca...; Jornada en memòria de Ramon Amigó

ISSN: 1136-7865 > EISSN: 2014-2048

HISTÒRIA D'UNA PEL·LÍCULA

Tarragona Balcón del Mediterráneo (1955-1959)

Jordi Piqué Padró

Aquest article analitza la informació que aporta l'expedient administratiu que es va generar a l'Ajuntament de Tarragona per a explicar les vicissituds de la producció del film *Tarragona. Balcón del Mediterráneo,* produïda entre els anys 1956 i 1958, realitzada per Carmelo Martínez, amb fotografia de Francisco Perelló i la veu de Josep M. Tarrasa.

This article analyzes the information provided in the administrative document that was created by Tarragona Town Council to explain the vicissitudes involved in the production of the film *Tarragona, Balcony of the Mediterranean,* produced between 1956 and 1958 and directed by Carmelo Martínez, with camera work by Francisco Perelló and narration from Josep M. Tarrasa.

PARAULES CLAU:
fons audiovisuals, Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona, films històrics de Tarragona

KEYWORDS:
audiovisual resources, Historic Archive of the City of Tarragona, historical films of Tarragona

Des de l'any 2006, el Servei d'Arxiu i Documentació Municipal de l'Ajuntament de Tarragona està desenvolupant un programa de recuperació i preservació de pel·lícules amb imatges de la ciutat, generalment d'autors amateurs, però també algunes realitzades per professionals.

Com a exemple d'aquesta tasca, el mes d'octubre de l'any passat es va difondre a través de la secció web de l'arxiu http://arxiu.tarragona.cat la pel·lícula *Tarragona. Balcón del Mediterráneo*, produïda entre els anys 1956 i 1958 per l'Ajuntament de Tarragona, realitzada per Carmelo Martínez, amb fotografia de Francisco Perelló i la veu de Josep M. Tarrasa. El film, lògicament en blanc i negre, té una durada de 16,55 minuts i presenta imatges inèdites de la ciutat de fa més de cinquanta-cinc anys. Aquest pel·lícula ha estat recuperada gràcies a l›actuació de la Unitat d›Investigació del Cinema de la Universitat Rovira i Virgili i a la col·laboració de la Filmoteca de Catalunya.

El propòsit d'aquest article, però, no se centra tant a analitzar la qualitat de les imatges en moviment i el valor històric del document que, d'altra banda, són propietats més que evidents d'aquesta pel·lícula. L'objectiu és analitzar la informació i les dades que ens aporta l'expedient administratiu que es va generar en el negociat de Cultura, Informació i Turisme de l'Ajuntament de Tarragona per a descobrir i explicar les vicissituds de la producció del film.

Tarragona a la segona meitat dels anys cinquanta

Entre 1955 i 1959, en plena dictadura del règim franquista, Tarragona continuava essent la petita ciutat tradicional i precapitalista d'inicis del segle XX. Durant aquests anys la població sobrepassarà de poc els quaranta mil habitants, principalment a causa de l'arribada d'uns tres mil immigrants, tanmateix encara s'estava lluny del creixement demogràfic significatiu que es començarà a registrar a partir de l'any 1965.

L'Ajuntament de Tarragona va tenir com a alcalde entre 1955 i 1961 a Rafael Sanromà Anguiano, sota el mandat del qual s'enllestiran obres públiques municipals endegades en l'anterior alcaldia d'Enric Olivé Martínez i se n'iniciaran d'altres. El 24 d'octubre de 1957 s'esdevindrà la tercera vinguda del general Franco a Tarragona en el transcurs de la qual visitarà la Ciudad Residencial de Educación y Descanso, i la Universitat Laboral "Francisco Franco", dues de les obres més emblemàtiques del règim.

En aquests anys, a banda de l'ordenació urbanística de l'avinguda Pius XII i les places de la Mitja Lluna, Imperial Tàrraco i Anselm Clavé, la característica principal del mandat de l'alcalde Sanromà serà l'adquisició de terres de conreu per part de l'Ajuntament amb l'objecte d'oferir-les com a sòl industrial a preus baixos a les empreses interessades a establir-se a Tarragona. Aquesta pràctica, tot i que ultrapassava el marc legal establert, va permetre la creació dels primers polígons industrials: Entrevies i Francolí.

L'arrelament industrial de la Tarragona dels anys cinquanta tenia encara poca importància: Tabacalera S.A., CAMPSA, la implantació aïllada d'algunes empreses químiques i la presència d'indústries de teixits, betums i fusta. D'altra banda, es mantenia la tradicional activitat de transformació d'alcohols. Altrament, s'impulsarà la promoció turística de la ciutat amb la urbanització de la platja del Miracle i la il·luminació de la muralla, però no serà fins ben entrada la dècada dels seixanta que el turisme, com a factor de desenvolupament econòmic, començarà a adquirir una certa importància.

La producció de *Tarragona. Balcón del Mediterráneo*

En aquest context, el 18 de març de l'any 1955, en la sessió de la Comissió Municipal Permanent de l'Ajuntament de Tarragona, el tinent d'alcalde de Cultura i Festes, José Luis Rubio, manifesta el propòsit d'encarregar a una empresa especialitzada en reportatges cinematogràfics la realització d'un documental sobre la ciutat. L'objectiu principal era la divulgació dels aspectes més interessants de Tarragona per a utilitzar-los com a elements d'atracció turística.

El 28 de març, l'empresa Royal Films de Barcelona presenta un pressupost per a la producció d'una pel·lícula d'un metratge mínim de 300 metres, això és aproximadament una durada d'onze minuts, a 120 pessetes/metre. És a dir, un import total de 36.000 pessetes que es pagarien en tres terminis.

L'empresa, representada pels operadors cinematogràfics Francisco Perelló i Juan Serracant, adjunta també una proposta econòmica en la qual es proposa recuperar els diners invertits inicialment per l'Ajuntament de Tarragona mitjançant la projecció del documental en una estrena en sessió especial a Tarragona, dues a Barcelona i la distribució a la resta d'Espanya, la qual cosa representaria la recuperació de 16.000 pessetes. La resta de l'import es podria recuperar mitjançant una hipotètica subvenció de la Diputació de Tarragona i una altra del Ministeri de Turisme, de manera que l'Ajuntament de Tarragona només hauria d'assumir finalment el pagament de 8.000 pessetes. La proposta de Royal Films també tenia en compte la possibilitat d'obtenir algun premi nacional de cinematografia o, fins i tot, la seva venda o intercanvi a l'estranger.

Pocs dies després, el 8 d'abril de 1955, l'alcalde de Tarragona Rafael Sanromà signava el conveni amb Francisco Perelló i Juan Serracant, operadors cinematogràfics, amb la denominació comercial Royal Films, una empresa privada que curiosament estava domiciliada a la mateixa delegació oficial a Barcelona de Noticiarios y Documentales Cinematograficos "NO-DO".

Els pactes del contracte recollien que l'empresa realitzaria un documental d'uns 300 metres, onze minuts de durada, que la presentarien a la censura i que lliurarien el negatiu corresponent, una còpia positiva en 35 mm i una altra en 16 mm, ambdues còpies amb so i preparades per a la projecció, i que assumirien totes les despeses de material, laboratori, equips i les derivades de la producció. L'Ajuntament de Tarragona per la seva banda, elaboraria el guió i abonaria les 36.000 pessetes en tres terminis de 12.000 pessetes, el primer en el moment de signar el contracte, el segon després de rodar la meitat de la pel·lícula i, el darrer, el mateix dia de l'estrena. La primera projecció s'havia de celebrar en un termini màxim d'un any, cap al mes d'abril de 1956. L'objectiu del documental sobre Tarragona, segons el contracte, era captar "sus bellezas artísticas, arqueológicas y turísticas para su divulgación no solo en España sino en el extranjero".

Les primeres imatges que s'enregistren corresponen a 100 metres de pel·lícula sobre la processó de Setmana Santa de l'any 1955. Després, durant l'any següent es filmen uns 400 metres més de pel·lícula: vistes generals, monuments, carrers, platges, festes i folklore. Tanmateix, encara falten les imatges aèries, atès que no es troba cap avioneta apta i falta que l'Ajuntament de Tarragona lliuri el guió definitiu.

El mes de novembre de l'any 1957, Juan Serracant comunica al secretari de l'Ajuntament de Tarragona, Carmelo Martínez Peñalver, que ja s'han filmat les imatges aèries des d'una avioneta particular de l'aeroport de Reus, així com les darreres escenes del port. En el mateix escrit li comunicava que s'iniciava el procés de muntatge i d'adaptació al guió definitiu elaborat pel jove periodista Carmelo Martínez, fill del secretari de l'Ajuntament.

A primers de febrer de l'any 1958, seguint les indicacions de l'Ajuntament de Tarragona, l'empresa cinematogràfica comunica que ja ha retallat uns 70 metres de pel·lícula, aproximadament uns tres minuts, alhora que s'inicien per carta i telèfon repetides reclamacions dels operadors per a poder cobrar el segon termini, pagament que no es realitzarà fins al mes de juny. El pressupost inicial de 36.000 pessetes ja ha augmentat a 54.400 pessetes, atès que s'han filmat 230 metres més. D'altra banda, encara faltava fer la sonorització del documental, al qual posà veu el periodista, locutor i director de Ràdio Tarragona, Josep M. Tarrasa.

Després d'alguns petits canvis en el text de la veu en off, d'afegir els darrers fons musicals i malgrat els endarreriments provocats per "las vacaciones del personal de estudios y laboratorios", el documental *Tarragona. Balcón del Mediterráneo* queda enllestit per a fer-ne una exhibició restringida i particular durant les festes de Sant Magí de l'any 1958. Uns dies més tard, *El Correo Catalán* del 28 d'agost informa d'una altra projecció privada en el cine Coliseum de Lleida.

Els operadors cinematogràfics Serracant i Perelló continuen reclamant amb insistència les 30.400 pessetes que consideraven que encara els havien d'abonar, perquè es trobaven "con el agua al cuello". Així mateix, també demanaven compensacions econòmiques per l'augment dels costos sobre la quantitat que s'havia pressupostat tres anys abans. El secretari de l'Ajuntament, per la seva banda, els demana paciència i els recorda que encara han d'entregar la còpia en 16 mm i han d'iniciar les gestions que l'empresa havia de fer per a la futura distribució del documental.

La resposta de Joan Serracant no triga ni vuit dies, les distribuïdores americanes "Metro", "Paramount" i "Fox", com era de suposar, no estan interessades en el tema i pel que fa a la còpia en 16 mm no els la podran lliurar fins que no els paguin tot el que se'ls deu. Segons Serracant "esta película, debido a los cambios y repeticiones, nos ha salido carísima y como no disponemos de capital, los estudios y laboratorios han tenido que concedernos créditos que prometimos liquidar tan pronto estuviera terminada la película y como no ha sido así, desgraciadamente no podemos aumentar la deuda con un nuevo cargo."

Finalment, al mes de desembre de 1958, Serracant i Perelló lliuren la còpia que faltava, tanmateix no cobraran fins al mes de març de 1959 i sense que hagin tingut en compte l'augment dels materials i laboratoris que els operadors havien calculat en un 30% dels pressupost inicial.

El contingut de la pel·lícula

El documental, amb el guió de Carmelo Martínez, s'inicia amb unes imatges del litoral tarragoní enregistrades des del mar, sota la llum tènue de quan es comença a fer de dia i el so de la música de *La cathédrale engloutie* de Debussy. L'estil vibrant i èpic característic dels documentals del règim franquista embolcalla la veu en off de Josep M. Tarrasa: "Amanece sobre las aguas del mar Mediterráneo, el viejo Mare Nostrum, el mar de la civilización más bella del mundo, el viejo mar de la perpetua calma, que pudo permitir que la vida y la cultura arribasen a todas sus orillas, llevadas por las frágiles embarcaciones griegas, fenicias y romanas, a golpe de remo o al impulso de la clásica vela latina".

Ja amb llum de dia, segueixen les vistes aèries de la ciutat, l'arribada de les barques dels pescadors del Serrallo, les platges, els monuments (la Torre dels Escipions, l'Arc de Berà, el Pont del Diable, el Mèdol, les muralles i les voltes del Pallol). La seqüència continua amb la Catedral, l'Amfiteatre i la Necròpolis fins al Palau Arquebisbal. Després d'aquest passeig visual per la Tarragona històrica la pel·lícula es fixa en la ciutat moderna i en els dos equipaments més emblemàtics del règim, recentment inaugurats: la Universitat Laboral i la Ciutat Residencial. Tot seguit, les seqüències de les sardanes i de les manifestacions castelleres donen pas a la processó de Setmana Santa, per acabar de nou, amb les barques, el litoral i el mar al capvespre. Tot i que les imatges estan enregistrades en anys diferents, a la pel·lícula es presenten com si s'esdevinguessin en el transcurs d'un sol dia.

El fons musical es compon de la peça clàssica esmentada de Debussy, el so d'una sardana, el toc de gralles, la *Marxa fúnebre* de

Chopin i la *Reverie* de Schumann. La música, abaixant i apujant el volum, precedeix i segueix la veu en off, la qual presenta algunes intervencions com aquesta: "en los grandes y espléndidos edificios de la Universidad Laboral "Francisco Franco", orgullo de Tarragona y uno de los primeros centros docentes del mundo, cuyas aulas estan abiertas a los alumnos de esta España también nueva." Per acabar el que possiblement és el primer publireportatge de la ciutat el locutor diu "así vibra Tarragona, una de las ciudades más bellas del Mediterráneo, resumen y atalaya del viejo Mare Nostrum".

Balanç final

Si tenim en compte els objectius que es plantejava l'Ajuntament de Tarragona quan l'any 1955 va aprovar la producció de la pel·lícula *Tarragona. Balcón del Mediterráneo*, el balanç és negatiu. El fet d'enregistrar primer les imatges per part dels operadors, principalment durant els anys 1956 i 1957, i després adaptar-les al guió facilitat per l'Ajuntament de Tarragona comportarà tot un seguit de canvis i modificacions que implicaran un endarreriment en el lliurament del documental de més de dos anys i un notable increment de les despeses de producció.

En relació amb la despesa inicialment prevista, es passarà de 36.000 pessetes pressupostades a 54.400 pessetes, és a dir, un augment del 51%. Només per a contextualitzar aquesta xifra podem referir que el salari mitjà que hi havia aleshores a Espanya era d'unes 220 pessetes mensuals i que calia treballar més de trenta-sis hores per a comprar unes sabates d'home. El pressupost de l'Ajuntament de Tarragona de l'any 1956 no arribava als disset milions de pessetes. Així doncs, la quantitat invertida era prou important, i encara més si tenim en compte la migrada i precària hisenda municipal que malvivia de les discrecionals subvencions que rebia irregularment de l'Estat.

La distribució del documental serà l'altre aspecte important en què també es fracassarà. Òbviament, les agències espanyoles de les empreses americanes no tenien cap interès a programar un documental sobre Tarragona. En el mateix sentit, les petites distribuïdores espanyoles tampoc veien el benefici d'exhibir un curt com *Tarragona. Balcón del Mediterráneo*. Possiblement, els vincles de Juan Serracant i Francisco Perelló amb la delegació oficial a Barcelona de Noticiarios y Documentales Cinematograficos "NO-DO" van fer creure als gestors municipals que la distribució estava garantida i que bona part de la inversió es podria recuperar. Però no només no va ser així, sinó que la seva projecció va quedar reduïda a dues projeccions privades per a les autoritats, una a Tarragona i una altra a Lleida. Per tant, tenint en compte que l'objectiu de la pel·lícula era servir com a instrument d'atracció turística, el resultat va ser nul.

Ara bé, malgrat la ineficàcia i el malencert del projecte en relació amb el seu plantejament inicial, actualment es pot disposar d'un document audiovisual únic i amb un valor històric indiscutible. Una pel·lícula amb imatges de qualitat que ens remet a una Tarragona desconeguda per a tots aquells que tenen menys de seixanta anys. Una ciutat petita, tranquil·la i amb un innegable encant, però avorrida i limitada, com la majoria de ciutats provincianes de les darreries de la dècada dels anys cinquanta del segle passat.

Inauguració del complex educatiu de la Universitat Laboral, 14 d'agost de 1956. Foto Vallvé
Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona (AHCT)

Accés directe a *Tarragona. Balcón del Mediterráneo*: http://www.tarragona.cat/lajuntament/conselleries/patrimoni/arxiu-municipal-tarragona/serveis/consulta-de-larxiu-audiovisual/films-historics-professionals-i-amateurs-1/films-historics-professionals-i-amateurs

Documentació i bibliografia

Expedient de Cultura i Festes, any 1955. Sig. P 2417/13. Fons Municipal. Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona (AHCT)

BARRIACH, F.; ESTIVILL, J.; PIQUÉ, J.; VIRGILI, M.E.: *Els alcaldes de Tarragona (segles XIX-XX)*. Tarragona, Ajuntament de Tarragona i Edicions El Mèdol, 2003.

PIQUÉ PADRÓ, Jordi (coordinador): *Franquisme a les comarques tarragonines*, Tarragona, Publicacions del Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver del Camp de Tarragona, 1993.

PIQUÉ PADRÓ, Jordi i VIRGILI BERTRAN, Elena: *Tarragona 1950-2000. Itinerari Visual*. Tarragona, Ajuntament de Tarragona i Cossetània Edicions, 2003.

JORDI PIQUÉ PADRÓ
Servei d'Arxiu i Documentació
de l'Ajuntament de Tarragona

CERCLE D'ESTUDIS HISTÒRICS
I SOCIALS «GUILLEM OLIVER»
DEL CAMP DE TARRAGONA

Plaça de la Font 1
43002 Tarragona
Tel. 977 29 62 30
A/e: info@guillemoliver.com

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

DADES PERSONALS

COGNOMS.. NOM ....

ADREÇA .... CODI POSTAL.......................... POBLACIÓ .... TELÈFON ....

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

BANC/CAIXA ....

QUOTA ANUAL
20 EUROS

ENTITAT ☐☐☐☐ OFICINA ☐☐☐☐ CONTROL ☐☐ NÚM. COMPTE ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

US PREGO QUE FINS A NOVA ORDRE CARREGUEU AL C/C O LLIBRETA INDICADA ELS REBUTS QUE US PRESENTARÀ EL CERCLE D'ESTUDIS HISTÒRICS I SOCIALS «GUILLEM OLIVER»EN CONCEPTE DE SUBSCRIPCIÓ.

TARRAGONA .... DE...................................DE ....

(SIGNATURA)

Plaça de la Font, 1 • 43002 **Tarragona**

CERCLE
D'ESTUDIS
HISTÒRICS
I SOCIALS
GUILLEM
OLIVER

Llegeix la revista Kesse des d'on vulguis,

els números anteriors i altres publicacions del Cercle,

connectant-te a:

www.guillemoliver.com